

Lewis Carroll

Alice Tükörországban

Fordította Révbíró Tamás

A versbetéteket Tótfalusi István fordította

TARTALOM

A TÜKÖRHÁZ

A BESZÉLŐ VIRÁGOK KERTJE

A TÜKÖRROVAROK

SUBIDAM ÉS SUBIDU

TŰK ÉS TAVIRÓZSÁK

DINGIDUNGI

AZ OROSZLÁN ÉS AZ EGYSZARVÚ

„A SAJÁT TALÁLTMÁNYOM”

ALICE KIRÁLYNŐ

A RÁNCBA SZEDÉS

A FELÉBREDÉS

KI ÁLMODOTT?

*Felhőtlen-tiszta homlokú
s ámuló szemü gyermek!
Bár csöpp vagy, s én hajlott korú,
s az évek futva telnek -
tán örömdre lesz szerény
ajándékom: e kis mesém.*

*Arcod nem láttam, kacajod
sose csengett fülemben,
és ifju éltedben se sok
perc fog idézni engem -
de most bizton leülsz elém,
hogyan meghallgassad kis mesém.*

*Rég kezdődött, nyár derekán,
tűzött a nap sugára,
messzi harang szava suhant
evezőnk ritmusára;
őrzi még az emlékezet,
kijátszva irigy éveket.*

*Jöjj hát, fülelj, amíg a szó
keserü hírt kiáltván
ágyba nem hí, vonakodó,
mélabús kisleánykám.
Vén gyermekek vagyunk mi: fáj,
hogyan le kell feküdni már.*

*Künn hóvihar zúg, fagy ropog,
a mord szél szinte részeg -
benn víg kandalló-tűz lobog,
gyermekkor, puha fészek.
Bűvös szók ejtenek rabul,
és nem bánod, hogy künn mi dúl.*

*Bár lehet, sóhaj lengi át
kósza árnyként e könnyvet,
s rég múlt nyár tűnt fényeire
emlékeznek a könnyek -
mégsem bajt, bút idéz e fény,
s kacagsz, derülsz e kis mesén.*

A TŰKÖRHÁZ

Egy dolog bizonyos: a fehér cicának semmi köze nem lehetett hozzá, az egész egyes-egyedül a fekete cica bűne volt. A fehérnek ugyanis már negyedórája az arcát mosdatta a cicamama (amit ő nagyon is nyugodtan tűrt); nyilvánvaló tehát, hogy nem vehetett részt a csínyben.

Dorka így mosdatta kicsinyeit: egyik mancsával a fülüknel fogva leszorította őket, aztán a másik mancsával körös-körül megdörzsölte a pofácskájukat, az orruknál kezdve, visszafelé borzolva a szőrüket. Most épp a fehér cicán munkálkodott serényen, mint már említettem, a cica pedig mozdulatlanul hevert, és még dorombolni is megpróbált - nyilvánvalóan meg volt győződve róla, hogy mindez az ő érdekében történik.

A fekete cica viszont már kora délután túlesett a mosdatáson, és miközben Alice a nagy fotelba kuporodva, félálomban dűnnyögött magában, nagy hancúrozást csapott egy jókora pamutgombolyaggal, amelyet Alice tekert fel. Ide-oda ráncigálta a szőnyegen, míg végül szét nem jött ismét az egész - akkor aztán ott hevert hurkokat vetve, összebogozódva, beborítva a szőnyeget, miközben a cica a közepén a saját farkát kergette.

- Jaj, te rosszaság! - kiáltotta Alice. Felkapta a cicát, és pusztit nyomott az orrára, hogy jelezze: haragszik. - Komolyan mondom, Dorka, igazán megtaníthatnád már őket jó modorra! Igazán, Dorka, te is tudod - tette hozzá, és szemrehányó pillantást vetett az öreg macskára.

Igyekezett olyan mérgesen beszélni, ahogy csak tellett tőle, aztán a cicával és a pamuttal visszamászott a fotelba, hogy újból felgombolyítsa a fonalat. De nem haladt valami gyorsan, mert közben állandóan beszélt, hol a cicához, hol csak úgy magában. Cili nagyon illedelmesen ült az ölében, mint akit érdekel a fonalgombolyítás, és időnként ki-kinyújtotta egyik mancsát, megérintve vele a gombolyagot, mintha segíteni akarna.

- Tudod-e, mi lesz holnap, Cili? - kezdte Alice a beszélgetést. - Tudhatnád, ha ott lettél volna velem az ablaknál, de hát Dorka épp akkor mosdatott, úgyhogy nem lehetél ott. A fiúkat figyeltem, akik rózsét gyűjtöttek a máglyához... Hű, de sok rózsét szedtek, Cili! De aztán olyan hideg lett, és annyira esett a hó, hogy abba kellett hagyniuk. Nem baj, Cili, holnap kimegyünk, és megnézzük a máglyát.

Alice közben két-három pamuthurkot a cica nyakába vetett, hogy megnézzze, hogy állna neki; ebből aztán kapálódzás lett, a gombolyag a padlóra pottyant, és ismét letekeredett róla sok-sok méternyi pamut.

- Tudod, Cili, annyira megharagudtam rád - folytatta Alice, miután ismét kényelmesen elhelyezkedtek -, amiért olyan sok rosszaságot követtél el! Már majdnem kinyitottam az ablakot, hogy kitegyelek a hóba. És meg is érdemelted volna, te rosszcsont! Erre mit tudsz mondani? Ne szakíts most félbe! - folytatta Alice, és felemelte az ujját. - A fejedre akarom olvasni a bűneidet. Először: kétszer is nyivákkoltál, miközben Dorka délután az arcodat mosta. Ne is tagadd, Cili, mert hallottam! Mit mondasz? - kérdezte, úgy téve, mintha a cica megszólalt volna. - Még hogy a szemedbe nyúlt a mancsával? Hát ez is a te hibád, mert nyitva tartottad a szemedet. Ha jó szorosan becsuktad volna, akkor ez nem történik meg. Ne keress kifogásokat, hanem figyelj rám! Másodszor: mikor kitöltöttem a tejet a tálkába, a farkánál fogva elrāncigáltad onnan Pamacsot. Hogy szomjas voltál? Hát honnan tudod, hogy nem volt-e ő is szomjas? Harmadszor: összegubancoltad az egész pamutot, míg én nem figyeltem oda... Hát ezek a bűneid, Cili, és még nem büntettelek meg értük. Ha éppen tudni akarod, jövő szerdára tartogatom az összes büntetésedet... Vajon mi lenne, ha az *én* büntetéseimet gyűjtenék így

össze? - folytatta, most már inkább magának, mint a cicának beszélve. - Vajon mit csinálnának velem az év végén? Talán még börtönbe is csuknának. Vagy... várjunk csak... ha például a büntetés az volna, hogy nem kapok ebédet, akkor a büntetés napján egyszerre ötven ebédet vonnának meg tőlem! Hát azt bizony nem is nagyon bánám. Sokkal inkább megvolnék nélkük, mint hogy egyszerre mindet megegyem!

Hallod, hogy hull a hó az ablakra, Cili? Milyen kedves, puha a hangja! Mintha simogatná az ablakot. Vajon *szere*ti a hó a földeket meg a fákat? Amikor jó melegen bebugyolálja őket fehér takaróba, talán azt mondja nekik: „Aludjatok csak, amíg újból eljön a nyár.” És mikor felébrednek, Cili, mind zöld ruhába öltöznek, és táncolnak, amikor fúj a szél... Jaj, de szép is ez! - kiáltotta Alice, és tapsolt, ledobva a gombolyagot. - Bárcsak igaz volna! Hiszen a fák olyan álmosnak látszanak ősszel, mikor sárgulnak a leveleik.

Mondd csak, Cili, tudsz sakkozni? Ne neved, komolyan kérdezem. Az előbb, mikor játszottunk, olyan komolyan figyelted, mintha értenéd, és amikor azt mondtam: „Sakk!”, még doromboltál is. Szép játszma volt, és igazán meg is nyerhettem volna, ha az az undok huszár be nem tola-kodik a figuráim közé. Cilikém, most játsszuk azt, hogy...

Bárcsak a felét el tudnám sorolni annak, amit Alice olyankor mondani szokott, amikor azzal kezdi: „Játsszuk azt, hogy...” Épp az elmúlt nap vitázott a nővérel, mert azt találta mondani: „Játsszuk azt, hogy királyok és királynők vagyunk” - mire a nővére, aki sokat adott a pontos fogalmazásra, közbeszólt, hogy az nem lehetséges, hiszen csak ketten vannak; végül Alice hajlandó volt engedni: „Hát jó, legyél te az egyik, és én leszek az összes többi.” Egyszer pedig komolyan megijesztette öreg dadáját, amikor hirtelen azt kiáltotta a fülébe: „Dadus! Most játsszuk azt, hogy én egy éhes hiéna vagyok, te meg egy darab csont!”

De elkanyarodtunk Alice és a cica beszélgetésétől.

- Játsszuk azt, hogy te vagy a fekete királynő, Cili! Szerintem, ha főlegyenednél, és karba tennéd a mancsodat, egészen olyan lennél, mint ő! Gyerünk, próbáld meg, rajta!

Azzal Alice lekapta az asztról a fekete királynőt, és a cica elé rakta, mint valami utánozni való modellt. A kísérlet azonban nem járt sikerrel; Alice szerint elsősorban azért nem, mert a cica nem volt hajlandó rendesen összefonni a mancsát. Ezért büntetesképpen fölemelte, és a tükör elé tartotta, hogy lássa magát, milyen haszontalan.

- ...És ha nem viselkedsz azonnal rendesen - tette hozzá -, menten átraklak a Tükörházba! Ahhoz vajon mit szólnál? Cili, ha rám figyelsz, és nem locsogsz annyit, elmondom, milyennek képzelem én a Tükörházat. Hát először is ott van az a szoba, amelyet az üvegen át láthatsz: ugyanolyan, mint a mi nappalink, csak éppen minden fordítva van benne. Ha fölállok egy székre, jól látom az egészet, kivéve azt a részt, amelyik a kandalló előtt van. Jaj de szeretném egyszer azt is megnézni! Kíváncsi vagyok, vajon ők is raknak-e tüzet télen... Nem lehet tudni, hacsak a *mi* kandallónk füstölni nem kezd, mert akkor abban a szobában is megjelenik a füst... de lehet, ez csak színlelés, hogy úgy nézzen ki, mintha náluk is égne a tűz. A könyveik nagyon hasonlítanak a mi könyveinkhez, csak a szavak fordítva vannak bennük. Ezt onnan tudom, hogy egyszer fölmutattam egy könyvet a tükör előtt, és ők is föltartottak egyet odaát.

Szeretnél a Tükörházban élni, Cili? Vajon adnának-e ott neked tejecskét? Lehet, hogy azt a tejet meg sem lehet inni... De várj csak, Cili, ott van még a folyosó is. Egy ici-picit be lehet kukucskálni a Tükörház folyosójára, ha itt tárva hagyja az ember a nappali ajtaját. Az ő folyosójuk nagyon hasonlít a miénkhez, már ameddig el lehet látni benne, de lehet, hogy azon túl aztán egészen más. Jaj, Cili, de jó volna egyszer átjutni oda! Biztos, hogy telis-tele van gyönyörű dolgokkal. Játsszuk most azt, Cili, hogy valahogy át lehet jutni a Tükörházba.

Mondjuk, hogy az üveg olyan puha lett, mint a selyempapír, és át tudunk menni rajta. Nahát, már kezd is fátyolosodni, komolyan mondom! Egész könnyű lesz átjutni...

Azzal már fönn is volt a kandalló párkányán, bár azt nem tudta volna megmondani, hogyan került oda. És csakugyan - a tükör mintha szétfoslott volna, mint valami ezüstösen csillogó pára.

A következő pillanatban Alice már át is jutott rajta, és puhán leugrott a kandallópárkányról, egyenest a tükörszobába. Első dolga volt megnézni, vajon ég-e a tűz a kandallóban, és örömmel látta, hogy igen: ugyanolyan fényesen lobog, mint az, amelyiket maga mögött hagyott. „Tehát itt ugyanolyan meleg lesz, mint otthon - gondolta Alice -, sőt még melegebb is, mert itt senki sem fog rám szólni, hogy menjek el a tűztől. De jó móka lesz, amikor meglátnak engem ideát, és nem tudnak utánam jönni!”

Aztán nézelődni kezdett, és észrevette, hogy amit a régi szobából is láthatott, az mind szokványos és érdektelen, de a többi már egészen más. Például a kandalló melletti falon függő képek mintha megelevenedtek volna, és a párkányon álló órák (amelynek odaától csak a hátát lehetett látni a tükörben) innen nézve öregemberarca volt, és ez az arc Alice-re vigyorgott.

„Ebben a szobában nincs olyan szép rend, mint a másikban” - gondolta Alice, mert néhány sakkfigurát vett észre a kandalló hamujában.

Meglepetten felkiáltott: „Ó!” - és négykézlábra ereszkedett, hogy jobban láthassa őket. Mert a sakkfigurák párosával fel-alá sétálgattak!

- Itt a Fekete Király és a Fekete Királynő - mondta Alice suttogva, nehogy megriassza őket -, ott meg a Fehér Király és a Fehér Királynő üldögél a szeneslapát szélén; amott két Bástya sétál kart karba öltve... Azt hiszem, nem hallanak engem - folytatta, miközben közelebb hajolt-, és majdnem biztos, hogy nem is látnak. Mintha láthatatlan volnék...

Ekkor sivalkodás hallatszott az asztal irányából; Alice gyorsan arra fordult, s látta, amint az egyik Fehér Gyalog felbukfencezik és rúgkapálni kezd. Kíváncsian várta, hogy most vajon mi történik.

- Ez az én kicsikém hangja! - kiáltott fel a Fehér Királynő, és felugrott a Király mellől, akit siettében belökött a hamuba. - Drága kis Lilykém! Felséges liliomszálam! - Azzal izgatottan kapaszkodni kezdett fölfelé a kandallórácson.

- Felséges a majd megmondtam, micsoda - dohogott a Király, és dörzsölte az orrát, mert estében alaposan beütötte. Ami igaz, igaz, volt oka mérgelődni: tetőtől talpig csupa hamu lett.

Alice mindenáron segíteni szeretett volna, s miközben szegény kis Lily torkaszakadtából visított, felkapta a Fehér Királynőt, és föltette az asztalra, lármás leánya mellé.

A Királynő levegő után kapkodott és leült; a sebes légiúttól elállt a lélegzete. Percekig nem is tellett tőle egyéb, mint hogy némán magához szorította a kicsi Lilyt. Amint újra levegőhöz jutott, átkiáltott a Királynak, aki mogorván ült a hamuban:

- Vigyázz a tűzhányóval!

- Miféle tűzhányóval? - kérdezte a Király, és riadtan nézett a kandallóban lobogó tűzre, mintha attól tartana, hogy vulkán tör ki a közepéből.

- Egyszer csak... fölrepített... ide... - zihálta a Királynő, aki még mindig nehezen kapkodta a levegőt. - Vigyázz magadra... a szokásos úton gyere... nehogy téged is fölrepítsen!

Alice figyelte, amint a Fehér Király lassan kapaszkodik a rács egyik rúdjáról a másikra, aztán megszólította:

- Hiszen így órákig is eltart, amíg az asztalig érsz, ezzel a tempóval. Inkább segítek egy kicsit, jó?

De a király ügyet sem vetett rá: nyilvánvaló volt, hogy nem látja őt, és nem hallja, amit mond.

Így hát Alice nagyon gyengéden megfogta és fölemelte, sokkal lassabban, mint az előbb a Királynőt, nehogy a Királynak is elálljon a lélegzete; de mielőtt letette volna az asztalra, eszébe jutott, hogy leporolja egy kicsit, hiszen a talpától a feje búbjáig hamu borította.

Úgy mesélte később, hogy soha életében nem látott még olyan arcot, amelyet a Fehér Király vágott, amikor azt érezte, hogy egy láthatatlan kéz a magasba emeli és leporolja; annyira elképedt, hogy egy hang se jött ki a torkán, a szeme-szája pedig kikerekedett. Alice úgy nevetett, hogy a keze is reszketett, és kis híján a földre pottyantotta a Királyt.

- Jaj, ne vágj már ilyen arcokat, kérlek - kiáltott fel, megfélelkezve arról, hogy a Király nem hallja -, mert nevetnem kell, és már alig tudlak tartani! És ne tátsd ki a szád, mert belemegy a por! Úgy ni, azt hiszem, most már elég tiszta lettél! - tette hozzá, miután lesimította a Király haját, és nagyon óvatosan az asztalra helyezte a Királynő mellé.

A Király azonnal hanyatt vágódott, és ott feküdt mozdulatlanul. Alice megrémült, és szét-nézett a szobában, nem lát-e valahol vizet, hogy egypár cseppel rálocsoljon. De csak egy üveg tintát talált, és mire visszaért az asztalhoz, a Király már magához tért: izgatottan pusmogott a Királynővel - olyan halkán, hogy Alice alig hallotta, mit beszélnek.

- Biztosíthatlak, drágám - mondta a Király -, úgy megijedtem, hogy egy fillér se maradt a zsebemben!

Mire a királynő így felelt:

- Nincs is zsebed.

- Ezt a rémületes pillanatot - folytatta a Király - soha, de soha nem felejttem el!

- Pedig el fogod felejteni - így a Királynő -, ha föl nem írod a jegyzetfüzetedbe.

A kislány érdeklődve figyelt, miközben a Király előhúzott ruhájából egy óriási jegyzetfüzetet, és írni kezdett. Ekkor Alice egy hirtelen támadt ötlettől vezérelve megragadta a ceruza végét, amely a Király válla fölé nyúlt, és most már ő írt a füzetbe.

A Király rémült, elkeseredett arcot vágott, egy darabig némán birkózott a ceruzával, de Alice sokkal erősebb volt nála, így végül felsóhajtott:

- Drágám, úgy látom, egy vékonyabb ceruzát kell szereznem. Ezzel nem tudok bánni: csupa olyat ír, amit én nem akarok írni.

- Miket ír? - kérdezte a Királynő, és belenézett a füzetbe (amelybe Alice ezt írta: „*A Fehér Huszár lefelé csúszik a piszkavas szárán. Nagyon rosszul egyensúlyoz.*”). - Ezek nem a te gondolataid!

Alice mellett egy könyv feküdt az asztalon, és miközben a Fehér Királyt figyelte (kissé még aggódott érte, és készenlétben tartotta a tintásüveget, hogy ha a Király megint elájulna, azonnal nyakon önthesse), belelapozott a könyvbe, hátha talál benne olyan részt, amelyet el tud olvasni, „...mert olyan fura nyelven van írva, egy szót se értek belőle” - mondta magában.

A könyvben ilyenek voltak:

A GRUFFACSÓR

Nézsorra járt, nyalkás brigyók
turboltak, purrtak a zepén,
nyamlongott mind a pirityók,
bröftyent a mamsi plény.

Egy darabig törte rajta a fejét, aztán végül eszébe jutott a megoldás. „Hiszen ez tükörkönyv, mi más volna! Ha a tükör elé tartom, a helyes irányba mennek a szavak.”

Ez volt az a vers, amelyet Alice akkor elolvasott:

A GRUFFACSÓR

*Nézsorra járt, nyalkás brigyók
turboltak, purrtak a zepén,
nyamlongott mind a pirityók,
bröftyent a mamsi plény.*

*„Kerüld a Gruffacsórt, fiam,
a foga tép, a karma metsz!
Ne járj, hol grémmadár csuhan
s a bőszhedt Gyilkanyessz!”*

*Kapta döfke kardját a smorc,
rég csúszte már a nyúf vadat -
megállt a vén plakány tövén
a tamtam-lomb alatt.*

*Állt felhergült eszmék között,
s ím Gruffacsór - a szeme láng -
hussongva és mortyogva jött
a kuszmadt fák iránt.*

*Egy! Kettő! Egy! Kettő! - csihant
a döfke penge nyisz-nyasza!
Metélte szét, kapta fejét
s diadalgott haza.*

*„Hát megölted a Gruffacsórt?
Keblemre, fürgeteg fiam!
Dicshedj soká! Hujhé, hurrá!”
s csuklantott boldogan.*

*Nézsorra járt, nyalkás brigyók
turboltak, purrtak a zepén,
nyamlongott mind a pirityók,
bröftyent a mamsi plény.*

- Szép, szép - mondta, mikor a végére ért -, csak egy *picit* nehéz megérteni! - Még magának se szívesen vallotta be, hogy egy árva szót sem értett belőle. - Valahogy mindenfélével teli lesz tőle a fejem, csak épp azt nem tudom, hogy mivel. Annyi mindenesetre biztos, hogy *valaki* legyőzött *valamit*...

- Hoppá! - ugrott fel hirtelen Alice. - Ha nem sietek, vissza kell mennem a tükör másik oldalára, még mielőtt megnézhettem volna, milyen a ház többi része! Lássuk először a kertet!

Egy pillanat múlva már kint volt a szobából, és futott lefelé a lépcsőn... illetve futásnak éppen nem nevezhette, hanem (így gondolta magában Alice) egy nagyszerű, újszerű módja volt ez a lépcsőn való lejutásnak. Ujja hegyével éppen csak megérintette a korlátot, és szép simán lesiklott, a lába hozzá sem ért a lépcsőhöz. Aztán átvitorlázott a hallon, és ugyanígy kiröppent volna az ajtón, ha meg nem kapaszkodik az ajtófélfában. Kissé szédelgett már a sok röpködéstől, örült, hogy ismét a két lábán járhat, mint rendszeren.

A BESZÉLŐ VIRÁGOK KERTJE

- Sokkal jobban át tudnám tekinteni a kertet - mondta Alice magában -, ha felmásznék arra a dombra: és lám, van is itt egy ösvény, amely egyenest arra vezet... vagyis hogy éppenséggel nem egyenest - tette hozzá, miután néhány méternyit haladt az ösvényen, és az többször élesen elkanyarodott -, de végül csak ott fogok kikötni. Milyen furán tekereg! Nem is ösvény, inkább dugóhúzó! Hát ez után a kanyar után már biztosan a dombra érek! De nem, mégsem. Egyenest visszavisz a házhoz! No, akkor megpróbálom az ellenkező irányban.

És így is tett: befordult jobbra, befordult balra, egyik kanyart a másik után vette, de bármerre indult is, végül mindig ugyanoda jutott vissza. Sőt egy alkalommal, mikor a szokottnál gyorsabban fordult be egy kanyarban, nem is tudott megállni, hanem nekiszaladt a háznak.

- Ennek semmi értelme - mondta Alice felnézve a házra, mintha az vitatkozna vele. - Még úgyse megyek be. Tudom, hogy akkor át kéne mennem a tükrön, vissza a régi szobába, és vége volna a kalandjaimnak!

Azzal elszántan hátat fordított a háznak, és újból elindult az ösvényen, elhatározva, hogy addig le nem tér róla, míg a dombra nem ér. Pár percig nem is volt semmi baj, de éppen amikor Alice azt mondta magában: „No, most biztosan sikerülni fog” - az ösvény hirtelen tekeredett egyet, megrázta magát (amint azt Alice később mesélte), és a kislány egyenest besétált az ajtón.

- Ez már aztán túlzás! - kiáltotta. - Sose láttam még ilyen házat, amelyik mindig az utamba áll! Soha!

A domb viszont ott magasodott az orra előtt, így nem tehetett mást, mint hogy újból nekivágott. Ezúttal egy nagy virágágyáshoz ért, amelyet százszorszépek szegélyeztek, és fűzfa nőtt a közepén.

- Ó, Tigrisliliom - mondta Alice a szélben kecsesen hajladozó virágszálnak -, bárcsak tudnál beszélni!

- Tudunk beszélni - mondta a Tigrisliliom -, ha van, akivel érdemes.

Alice úgy meglepődött, hogy egy percig szólni sem bírt, még a lélegzete is elállt. Kisvártatva, miközben a Tigrisliliom egyre csak himbálózott a szélben, félénk hangon, szinte suttogva mégis megszólalt:

- És *minden* virág tud beszélni?

- Akárcsak te - mondta a Tigrisliliom -, és jóval hangosabban is.

- Csak tudod, nem vall jó modorra, ha mi szólítunk meg valakit - szólt közbe a Rózsa. - Komolyan mondom, az előbb már vártam, mikor állsz szóba velünk! Mondtam is magamnak: „Van *valami* az arcában, bár okosnak épp nem nevezhető!” A színed pedig kifogástalan, és már az is sokat számít.

- A színe nem érdekel - jegyezte meg a Tigrisliliom. - Hanem ha a szirmai egy picit jobban felkunkorodnának, mindjárt rendesebben nézne ki.

Alice-nek nem tetszett, hogy bírálgatják, ezért inkább ő kezdett el kérdezősködni:

- Nem féltek néha itt kinn egyedül, mikor senki nem vigyáz rátok?

- Ott a fa közepén - mondta a Rózsa. - Mi másra volna jó, mint hogy vigyázzon ránk?

- De hát mit tehet, ha valami veszély adódik? - kérdezte Alice.

- Elbődülhet - mondta a Rózsa.

- Úgyis gyakran bög - kotyogott közbe egy Százsorszép. - Tudniillik szomorúfűz.

- Még ezt se tudtad? - kiáltott föl egy másik Százsorszép, és erre valamennyien egyszerre kiáltozni kezdtek, sivalkodásuktól hangos lett a kert.

- Elhallgassatok! - kiáltott rájuk a Tigrisliliom, és az izgalomtól remegve hajladozott ide-oda.

- Tudják, hogy nem üthetek szét köztük - lihegte, és reszkető fejét Alice felé billentette -, különben nem mernék ezt művelni!

- Ne izgasd fel magad - csitította Alice, azzal lehajolt a százsorszépekhez, akik már-már újra rázendítettek, és odasúgta nekik: - Ha nem fogjátok be a szátokat, leszedlek benneteket!

Egy pillanat múlva csönd volt, és a rózsaszín százsorszépek közül többen elfehéredtek.

- Ez az! - mondta a Tigrisliliom. - A százsorszépek a legrakoncátlanabbak. Ha az egyik megszólal, azonnal rákezd a többi is, és el lehet hervadni tőle, annyit karattyolnak!

- Hogy lehet az, hogy valamennyien ilyen jól tudtok beszélni? - kérdezte Alice. Azt remélte, hízlegéssel jobb kedvre derítheti a virágot. - Sok kertben jártam már, de a virágok sehol se szólaltak meg.

- Tenyerelj csak le, tapogasd meg a földet - szólt a Tigrisliliom. - Majd meglátod.

Alice így is tett.

- Nagyon kemény - mondta -, de nem tudom, ennek mi köze van a dologhoz.

- A legtöbb kertben - felelte a Tigrisliliom - túl puhára csinálják a virágágyakat. Ezért ott a virágok folyton csak alusznak.

Ez hihetően hangzott, és Alice nagyon örült, hogy most már ezt is tudja.

- Soha nem gondoltam volna erre! - mondta.

- Azt hiszem, te egyáltalán nem is szoktál gondolkodni - szólt a Rózsa szigorúan.

- Életemben nem láttam nála ostobábbat - mondta egy Ibolya váratlanul.

Alice össze is rezzent, mert az Ibolya addig meg se szólalt.

- Fogd be a szád! - kiáltott rá a Tigrisliliom. - Mintha láttál volna valaha is bárkit! A levelek alá dugod a fejed, ott hortyogsz állandóan, és a végén semmivel nem tudsz többet a világról, mint bimbókorodban!

- Vannak még emberek a kertben rajtam kívül? - kérdezte Alice, miután úgy döntött, hogy nem hallja meg a Rózsa megjegyzését.

- Van még egy virág a kertben, aki ugyanúgy tud járkálni, mint te mondta a Rózsa. - Szeretném tudni, hogyan csináljátok...

- Te mindent szeretnél tudni - szólt közbe a Tigrisliliom. - De ő sokkal bokrosabb növésű nálad.

- És olyan, mint én? - kérdezte Alice izgatottan, mert az jutott eszébe: „Talán van a kertben egy másik kislány is!”

- Hát, a formája ugyanolyan faramuci, mint a tied - mondta a Rózsa -, de feketébb, és azt hiszem, a szirmai is rövidebbek.

- A szirmai tömöttek, mint a dáliának - vágott közbe a Tigrisliliom -, nem olyan ziláltak, mint a tieid.

- Ez persze nem a te hibád - tette hozzá a Rózsa udvariasan -, tudod, te már kezdesz fakulni, és ilyenkor a szirmokat se lehet tökéletesen rendben tartani.

Alice-nek nagyon nem tetszett ez a téma, ezért inkább kérdezett:

- És ki szokott jönni ide?

- Biztos vagyok benne, hogy hamarosan látni fogod - mondta a Rózsa. - Tüskéi is vannak.

- Hol vannak tüskéi? - kérdezte Alice kissé elcsodálkozva.

- Hát körös-körül a fején, hol másutt - felelte a Rózsa. - Már épp azon gondolkodtam, neked vajon miért nincs. Azt hittem, úgy természetes.

- Jön már! - kiáltotta a Szarkaláb. - Hallom a lépéseit a kavicsos ösvényen, puff puff!

Alice kíváncsian körülnézett, és megpillantotta a Fekete Királynőt.

- Jó nagyot nőtt! - ez volt az első észrevétele. Valóban: mikor Alice először pillantotta meg a hamuban, akkora lehetett, mint a hüvelykujja, most meg még nála is magasabb volt fél fejjel!

- A friss levegő teszi - mondta a Rózsa. - Csudálatosan finom itt a levegő.

- Azt hiszem, odamegyek, és elbeszélgetek vele - mondta Alice, mert bár a virágokat is érdekesekeknek találta, úgy érezte, sokkal nagyszerűbb volna egy igazi királynővel megismerkedni.

- Ne tegyél ilyet - mondta a Rózsa. - Én azt mondom, inkább az ellenkező irányba menj.

Ez akkora számárságnak hangzott, hogy Alice nem is felelt rá, hanem elindult a Fekete Királynő felé. Nagy meglepetésére egy pillanat alatt elvesztette szem elől, és megint a ház ajtajában találta magát.

Mérgesen fordult vissza, s miután mindenfelé körülnézett a Királynőt keresve (és végül jókora távolságban meg is pillantotta), úgy döntött, hogy megpróbálja az ellenkező irányból megközelíteni. És valóban: egy percig sem gyalogolt, máris szemtől szemben állt a Fekete Királynővel, s előtte magasodott az a domb, amelyet oly régóta szeretett volna elérni.

- Honnan jössz? - kérdezte a Királynő. - Hová tartasz? Nézz rám, értelmesen, és ne malmozz az ujjaiddal.

Alice végrehajtotta valamennyi utasítását, és olyan értelmesen, ahogyan csak tudta, elmagyarázta: eltévedt, nem leli az útját.

- Nem tudom, hogy érted azt, hogy az utadat - mondta a Királynő -, errefelé minden út az én tulajdonom... De miért jöttél ki ide egyáltalán? - kérdezte aztán valamivel kedvesebb hangon.

- Pukedlizz, amíg kigondolod, mit felelj. Így időt nyersz.

Alice töprengett egy kicsit ezen, de annál jobban tartott a Királynőtől, hogy kétségbe vonja a szavait. „Kipróbálom majd otthon - gondolta -, ha legközelebb elkésem az ebédről.”

- Most már itt az ideje, hogy válaszolj - mondta a Királynő, és az órájára nézett. - Egy *kicsit* jobban nyisd ki a szád, ha beszélsz, és mindig tedd hozzá: felség.

- Én csak a kertet szerettem volna megnézni, felség...

- Ez az - helyeselt a Királynő, és megveregette Alice fejét, aminek a kislány egyáltalán nem örült -, bár ha kertről beszélsz, *én* láttam olyan kerteket, amelyekhez képest ez sivatag!

Alice nem mert vitába szállni vele, így inkább folytatta:

- ...és megpróbáltam feljutni annak a dombnak a tetejére...

- Ha már a dombnál tartunk - vágott közbe a Királynő -, *én* tudnék neked olyan dombokat mutatni, amelyekhez képest ez völgy.

- Ugyan már - mondta Alice, aki annyira meglepődött, hogy még ellentmondani is merészt -, a domb *sohasem* lehet völgy. Ez butaság...

A Fekete Királynő megrázta a fejét.

- Nyugodtan nevezheted butaságnak, ha úgy tetszik - mondta -, de *én* hallottam már akkora butaságot, hogy ahhoz képest ez olyan értelmes, mint egy lexikon!

A kislány megint pukedlizett, mert úgy érezte, hogy a királynő hangjában sértődöttség bujkál, s ettől kezdve némán baktattak fel a dombocska tetejére.

Alice percekig szótlánul állt, és csak a tájat bámulta, mert nagyon is különös vidék volt ez. Sok kis patak futott keresztül rajta egymással párhuzamosan, és a közbeeső területeket pataktól patakig érő sövények osztották fel.

- Komolyan mondom, olyan ez, mint egy nagy sakktábla! - mondta végül Alice. - Valahol itt kell lenniük a figuráknak... Ott is vannak, ni! - tette hozzá elégedetten, és a szíve hevesen dobogott az izgalomtól. Hiszen egy nagy sakkjátszma folyik itt az egész világon át, mármint ha valóban a világ ez, amit látok. De jó mulatság lehet! De szeretnék köztük lenni én is! Azt se bánám, ha csak gyalog lennék, csak játszhaszak. Persze leginkább királynő szeretnék lenni.

Mikor ez kiszaladt a száján, félénken pillantott az igazi Királynőre, de az csak kedvesen mosolygott, és így szólt:

- Ezt könnyű megoldani. Te lehetsz a Fehér Királynő gyalogja, mert a kis Lily még fiatal a játékhoz. A második mezőn vagy, ez a kezdéshez épp megfelel, s ha a nyolcadikra lépsz, királynő lesz belőled... - És hirtelen, ki tudja, miért, egyszerre szaladni kezdtek.

Alice később sehogyan sem tudta felidézni azt a pillanatot, amikor futásnak eredtek. Csak arra emlékezett, amint kéz a kézben rohannak, és a Fekete Királynő olyan sebesen szedte a lábát, hogy alig tudott lépést tartani vele, de a Királynő egyre csak azt kiáltotta:

- Gyorsabban! - és Alice érezte, hogy *képtelen* ennél gyorsabban szaladni, bár lélegzethez már nem jutott, hogy ezt meg is mondja.

A dologban az volt a legkülönösebb, hogy a sok fa és minden egyéb körülöttük végig egy helyben maradt: bármilyen sebesen száguldottak, nem hagytak maguk mögött semmit. „Vajon ezek mind velünk együtt rohannak?” - töprengett magában szegény, megzavart Alice. És mintha a Királynő megsejtette volna, hogy mire gondol, rákiáltott:

- Gyorsabban! Ne próbálj beszélni!

Alice-nek persze eszébe sem jutott ilyesmi. Úgy érezte, soha életében nem lesz képes többé megszólalni, úgy elfulladt a lélegzete, de a Királynő egyre csak sürgette:

- Gyorsabban! Gyorsabban! - és vonszolta magával.

- Nemsokára odaérünk? - kérdezte végül Alice lihegve.

- Nemsokára? - ismételte a Királynő. - Hiszen már tíz perce elhagytuk! Gyorsabban!

Azután egy darabig megint némán száguldottak, csak a szél füttyült Alice fülében, és úgy érezte, mindjárt letépi a haját a fejről.

- Gyerünk! Gyerünk! - kiáltotta a Királynő. - Gyorsabban! Gyorsabban! - és már olyan sebesen futottak, hogy szinte úsztak a levegőben, a lábuk alig érintette a talajt, míg végül, épp amikor Alice teljesen kimerült, hirtelen megálltak. A kislány lehuppant a fűbe, szédelgett, levegő után kapkodott.

A Királynő egy fa törzsének támasztotta, és gyöngéden így szólt hozzá:

- Most pihenhetsz egy keveset.

Alice meglepődve körülnézett.

- De hiszen egész idő alatt itt voltunk, ennek a fának a tövében! Minden ugyanolyan, mint azelőtt!

- Hát persze - felelte a Királynő. - Miért, milyen legyen?

- A *mi* országunkban - mondta Alice még mindig lihegve -, ha az ember ilyen sokáig ilyen gyorsan szalad, mint mi az előbb, akkor rendszerint egy másik helyre jut.

- Lassú egy ország lehet - mondta a Királynő. - Minálunk, ha teljes erődből rohansz, az épp csak arra elég, hogy egy helyben maradj. Ha máshová akarsz jutni, legalább kétszer olyan gyorsan kell futnod!

- Köszönöm, ebből inkább nem kérek! - mondta Alice. - Nekem itt is nagyon jó, csak éppen melegem van, és szomjas vagyok.

- Tudom én, mit szeretnél! - mondta a Királynő kedvesen, és előhúzott egy kis dobozt. - Kérsz egy kekszet?

Alice úgy gondolta, udvariatlanság volna nemet mondani, bár egyáltalán nem kekszet kívánt. Elvett egy darabot, és erőt véve magán, legyűrte; *nagyon* száraz volt, úgy érezte, rögtön megfullad tőle.

- Amíg fölfrissíted magad - mondta a Királynő -, én elvégzem a szükséges méréseket. - Azzal mérőszalagot vett elő a zsebéből, méricskélgni kezdett a földön, és itt-ott kis karókat szúrt le.

- *Két* méternél - mondta, és letűzött egy pálcát, hogy a távolságot jelezze - megadom az utasításokat... Kérsz még egy kekszet?

- Nem kérek, köszönöm - felelte Alice -, egy *éppen* elég volt.

- Remélem, eloltotta a szomjadat - mondta a Királynő.

Alice nem tudta, mit feleljen, de szerencsére a Királynő nem várt válaszra, hanem folytatta:

- *Három* méternél elismétlem őket, nehogy elfelejtsd. *Négy*nél elköszönök, és *öt*nél indulok!

Ekkorra épp letűzte az utolsó jelet is, és Alice nagy érdeklődéssel figyelte, amint visszatér a fához, majd lassan elindul a leszúrt karók mentén.

A kétméteres jelzésnél Alice felé fordult, és azt mondta:

- A gyalog az első lépésnél két mezőt lép. Így a harmadik mezőn *nagyon* gyorsan átjutsz majd, gondolom, vonattal, és egyszerre a negyedik mezőn találod magad. Ott él Subidam és Subidu... az ötödik mező nagy része víz: a hatodikon él Dingi-dungi... Nem szólsz semmit?

- Nnn... nem tudtam, hogy szólnom kéne - hebegte Alice.

- Illett volna - folytatta a Királynő komoly, korholó hangon - ezt mondanod: „Igazán roppant kedves felségedtől, hogy mindezt elmeséli nekem...” No de mindegy, vegyük úgy, hogy mondtad. Szóval a hetedik mező csupa erdő, itt az egyik huszár fogja megmutatni az utat, aztán a nyolcadik mezőn összetalálkozunk valamennyien, királynők, és nagy ünneplést csapunk! - Alice erre felállt és pukedlizett.

A következő jelzőkarónál a Királynő ismét megfordult, és így szólt:

- Ha angolul nem jut eszedbe valami, beszélj franciául, járás közben kifelé fordítsd a lábad, és ne felejtse el, ki vagy!

Ezúttal nem várta meg, míg Alice ismét pukedlizik, hanem sebesen továbbment a következő jelzésig, ott azt mondta:

- Isten veled! - aztán továbbsietett az utolsóhoz.

Hogy hogyan történt, azt Alice sosem tudta meg, de pontosan abban a pillanatban, amikor az utolsó karóhoz ért, eltűnt. Hogy a levegőben oszlott-e el, vagy befutott az erdőbe („Ő aztán gyorsan tud futni!” - gondolta a kislány), nem lehetett megállapítani. Mindenesetre eltűnt, és Alice-nek eszébe jutott, hogy ő most már gyalog, tehát rövidesen lépnie kell.

A TÜKÖRROVAROK

Első dolga természetesen az volt, hogy szemügyre vegye a vidéket, amelyen át kellett utaznia. „Olyan ez, mint amikor földrajzot tanul az ember - gondolta Alice, miközben lábujjhegyre állt, hogy messzebbre ellásson. - Főbb folyók... nincsenek. Főbb magaslatok... az egyetlenek én állok a tetején, de nem hinném, hogy volna neve. Főbb városok... nicsak, hát azok a mézet gyűjtő alakok mik lehetnek vajon odalent? Méhek semmiképpen, hiszen egy kilométer távolságból, ugyebár, a méheket nem lehet észrevenni...”

Alice néhány percig némán állt, és figyelte az egyiket, amint a virágok közt nyüzsgött, és ormányát szirmaik közé dugta. „Épp úgy szorgoskodik, mint egy igazi méh” - gondolta.

Ez a lény azonban mégsem igazi méh volt, hanem - mint Alice nagy megdöbbenéssel fölismerte - egy elefánt. „Milyen óriási virágok lehetnek azok! - jutott eszébe. - Mintha tető nélküli házak volnának, hosszú szárazon... és mennyi méz teremhet bennük! Azt hiszem, oda is megyek, és... De nem, most mégsem megyek - kapott észbe hirtelen, mikor már éppen indult volna lefelé a domboldalon, és nyomban meg is próbált valami mentséget találni, amiért elbátortalanodott. - Nem volna okos dolog lemenni közójük egy hosszú gally nélkül, amivel elhessegethetném őket... Micsoda móka volna, ha megkérdeznék valaki, kellemes volt-e a séta, mire azt felelném: Ó, nagyon kellemes (itt következne kedvenc mozdulata, a fej félrebiccentése), csak épp nagy volt a por meg a hőség, és az elefántok rémesen szemtelenek!”

- Azt hiszem, a másik oldalon megyek le - mondta kis szünet után -, és az elefántokat majd később látogatom meg. Különben is alig várom már, hogy a harmadik mezőre érjek!

Ezzel a kifogással aztán lefutott a domboldalon, és átugrotta a hat kis patak közül az elsőt.

- Kérem a jegyeket! - mondta az Ellenőr, és bedugta fejét az ablakon. Mindenki előhúzta a jegyét, melyek majdnem akkorák voltak, mint maguk az utasok, szinte betöltötték a fülkét.

- Gyerünk! Mutasd a jegyeket, te gyerek! - folytatta az Ellenőr, és mérgesen Alice-re nézett. És utána sok hang szólalt meg egyszerre („Mint egy kórus” - gondolta Alice):

- Ne várakoztasd, te gyerek! Az ideje ezer fontot ér percenként!

- Attól tartok, nincs jegyem - mondta Alice ijedten -, ahonnan jövök, ott nem volt pénztár.

Erre megint felhangzott a kórus:

- Ahonnan jön, ott nem volt hely pénztárnak. Ott a föld ezer fontot ér négyzetcentiméterenként!

- Ne keress kifogásokat - mondta az Ellenőr -, a mozdonyvezetőnél kellett volna megvennem a jegyet.

És újra fölhangzott a kórus:

- Annál, aki a mozdonyt vezeti? Hát hogyan, hiszen csak a füstből ezer fontot ér egy pamacs!

Alice ezt gondolta: „A beszédnek itt nincs értelme.” A hangok ekkor nem csendültek fel, mivel nem szólalt meg, hanem - Alice nagy meglepetésére - kórusban azt *gondolták* (remélem, tudod, mit jelent *kórusban gondolkodni*, mert nekem, megvallom, fogalmam sincs): „Jobb is, ha nem szól semmit. A beszéd szavanként ezer fontot ér!”

„Ma éjjel ezer fontról fogok álmodni - gondolta Alice. - Ez biztos!”

Az Ellenőr egész idő alatt őt nézte, előbb egy látcsövön, aztán egy mikroszkópon, végül egy monoklin át. Végül így szólt:

- Nem is jó irányba utazol. - Azzal felhúzta az ablakot, és elment.

- Egy ilyen kicsi gyereknek - mondta a szemközt ülő úr (aki fehér papírból készült ruhát viselt) - igazán tudnia kéne, hová akar utazni, még akkor is, ha a saját nevét se tudja!

Egy kecskebak, aki a fehér ruhás úr mellett ült, lehunyta a szemét, és fennhangon így szólt:

- Illenék tudnia az utat a pénztárhoz, még akkor is, ha a betűket nem ismeri!

A Kecsebak mellett egy Bogár ült (fura népség gyűlt össze ebben a fülkében, mondhatom), és mivel úgy látszott, az a szabály, hogy felváltva szólalnak meg, ő folytatta, imígyen:

- Poggyászként kellene innen visszaküldeni!

Alice nem látta, hogy a Bogár mellett ki ül, de egy rekedtes hang volt a következő:

- Mozdonyt kéne cserélni... - de aztán elfulladt a hangja, és félbehagyta mondókáját.

„Úgy dörmög, mint egy medve” - gondolta Alice. Ekkor közvetlenül a füle mellett egy incifinci hangocska azt mondta:

- Ebből akár szóviccet is csinálhatnál, valahogy így: rossz a medve kedve, mert be van rekedve.

Most igen gyöngéd hangot hallott a távolból:

- Rá kéne írni: „Törékeny küldemény, tartalma hölgyemény.”

Ezután újabb és újabb hangok következtek („Mennyien vannak ebben a fülkében!” - gondolta Alice):

- Postán kéne visszaküldeni...

- Inkább táviratilag, hiszen olyan kurta...

- Innen neki kéne továbbhúznia a vonatot... - és így tovább.

A fehér papírba öltözött úr előrehajolt, és Alice fülébe súgta:

- Ne törődj velem, mit beszélnek, kislányom, hanem valahányszor megáll a vonat, vegyél egy retúrjegyet.

- Dehogysis! - mondta Alice türelmetlenül. - Én nem is tartozom ehhez a társasághoz... Mostanáig egy szép pagonyban voltam... és bárcsak megint ott lehetnék!

- Ebből is csinálhatnál szóviccet - szólalt meg a hangocska a füle mellett -, valami olyasmit, hogy inkább a pagonyban, mint itt a vagonban, ugye?

- Ne vacakolj már - mondta Alice, és körülnézett, vajon honnan jön a hang, de mindhiába. - Ha olyan fontos neked a szóvicc, miért nem csinálod meg magad?

A hangocska mélyet sóhajtott, nyilvánvalóan *szörnyen* boldogtalan lett; Alice szívesen mondt volna neki valami vigasztalót. „Ha legalább úgy sóhajzana, mint a többi ember!” - gondolta. De ez olyan csodálatosan gyöngé sóhaj volt, hogy meg se hallja, ha nem a közelében hangzik fel, *egészen* a füle mellett. Aminek az lett a következménye, hogy nagyon csiklandozta a fülét, és ez elterelte figyelmét a szegény kis sóhajtozó nyomorúságáról.

- Tudom, hogy a barátom vagy - folytatta a hangocska -, kedves, régi barátom. És nem fogsz engem bántani, bár csak egy kis rovar vagyok.

- Miféle rovar? - kérdezte Alice aggodalmasan. Igazából arra volt kíváncsi, hogy tud-e csípni vagy sem, de azt gondolta, ezt így egyenesen udvariatlanság volna megkérdezni.

- Szóval te nem... - kezdte a hangocska, de szavait kettévágta a mozdony éles, fülsértő füttye, mire mindenki rémülten fölugrott - Alice is.

A Medve, aki kidugta fejét az ablakon, nyugodtan visszahúzta, és azt mondta:

- Csak egy patak, amit át kell ugranunk.

Ettől látnivalóan mindenki megnyugodott, csak Alice-t nyugtalanította az ugrabugráló vonat gondolata. „Mindegy, akkor is a negyedik mezőre visz bennünket, és ez már eleve jó!” - gondolta. A következő pillanatban azt érezte, hogy a vasúti kocsi egyenesen fölemelkedik a levegőbe, mire rémületében belekapaszkodott az első dologba, ami a keze ügyébe akadt - és az a Kecske szakáll volt.

A szakáll azonban mintha elolvadt volna, amint hozzáért, és Alice egyszer csak egy fa alatt üldögélve találta magát, a Szúnyog pedig (mert szúnyog volt az a rovar, akivel beszélgetett) a feje fölött egyensúlyozott egy faágon, és legyezgette Alice arcát a szárnyával.

Hanem ez a szúnyog *rendkívül* nagy szúnyog volt. „Akkora, mint egy csirke” - gondolta a kislány. Félni azonban nem félt tőle, hiszen jó ideje beszélgetett már vele.

- ...te nem szeretsz *minden* rovar? - folytatta a Szúnyog, mintha mi sem történt volna.

- Amelyik beszélni tud, azt szeretem - mondta Alice. - De ott, ahonnan én jövök, egyik sem beszél.

- És milyen rovarokkal barátkoztál ott, ahonnan jössz? - tudakolta a Szúnyog.

- Barátkozni nem barátkoztam egyikkel sem - magyarázta Alice -, mert eléggé félek tőlük... legalábbis a nagyobbaktól. De egypárnak tudom a nevét.

- És persze hallgatnak a nevükre, igaz? - jegyezte meg a Szúnyog csak úgy mellékesen.

- Arról nem tudok, hogy hallgatnának rá.

- Hát akkor mi haszna, hogy nevük van, ha még csak nem is hallgatnak rá? - kérdezte a Szúnyog.

- Nekik nincs is hasznuk belőle - mondta Alice -, hanem azt hiszem, csak az embereknek, akik a nevüket adták. Ha nem így volna, akkor mi értelmük volna a neveknek egyáltalán?

- Nem tudom - mondta a Szúnyog. - Itt az erdőben nincs nevük. De azért mondd csak azokat a neveket.

- Hát például van lódarázs - kezdte Alice, az ujjain számolva a neveket.

- Helyes - mondta a Szúnyog -, ott a bokron, körülbelül félmagasságban láthatsz egy hintalódarazsat. Fából van tetőtől talpig, és ágról ágra lendülve közlekedik.

- És mit eszik? - kérdezte Alice élénk kíváncsisággal.

- Mézgát és fűrészport - mondta a Szúnyog. - Sorold tovább.

Alice érdeklődve figyelte a hintalódarazsat, megállapította, hogy alighanem frissen festették, mert fényes volt, és ragadósnak látszott, majd folytatta a felsorolást:

- Aztán van kőrisbogár.

- Nézz oda, arra az ágra a fejed fölött - mondta a Szúnyog -, ott ül egy tűzkőrishogár. A szárnya cigarettapapír, a feje tűzkő, a lábai gyufaszálak.

- És mit eszik? - kíváncsiskodott Alice ismét.

- Hamut - felelte a Szúnyog. - A fészket gyufásdobozba rakja.

- Aztán van lepke - folytatta Alice, miután jól megnézte az ezüstösen csillogó, tűzkő fejű rovar, és közben arra gondolt: „Lehet, hogy a rovarok azért repülnek olyan közel az égő gyertyához, mert a tűzkőrishogárhoz akarnak hasonlítani?”

- A lábad előtt mászik - mondta a Szúnyog (mire Alice ijedten maga alá húzta a lábát) - egy zsemlelepke. A szárnya egy-egy szelet vajás zsemle, a teste kenyérhéj, a feje kockacukor.

- És ez mit eszik?

- Csak gyöngye tejszínes teát iszik.

Alice-nek ekkor valami szöveget ütött a fejébe.

- És ha ilyet nem talál? - kérdezte.

- Akkor elpusztul, természetesen.

- De hiszen ez gyakran megeshet - aggodalmaskodott Alice.

- Sőt mindig - felelte a Szúnyog.

Ezután Alice egy-két percig némán töprengett. A Szúnyog közben azzal mulattatta magát, hogy a feje körül zümmögött körbe-körbe, és így szólt:

- Nem akarod esetleg elveszíteni a nevedet?

- Nem, dehogy! - mondta Alice riadtan.

- Pedig meggondolhatnád - csevegett tovább a Szúnyog. - Képzeld el, milyen érdekes volna, ha nélküle térnél haza! Például ha a tanító néni kihívna felelni, azt mondaná: „Jöjjön ki...” és nem tudná befejezni, mert nem volna neved, így aztán felelned se kéne.

- Hiába - mondta Alice -, a tanító néni emiatt nem engedné el a felelést. Ha nem jutna eszébe a neved, kicsikémnek szólítana, mint a szüleim.

- No, ha azt mondaná, hogy kicsikém - jegyezte meg a Szúnyog -, akkor éppen nem kellene kimenned, mert kicsi vagy ugyan, de kém nem! Ez egy vicc. Bárcsak neked jutott volna eszedbe.

- Miért lenne jó, ha neked jutott volna eszedbe? - kérdezte Alice. - Ez nagyon rossz vicc.

De a Szúnyog csak mélyet sóhajtott, és két hatalmas könnycsepp gördült ki a szeméből.

- Igazán nem kéne vicceket csinálnod - mondta Alice -, ha ilyen szomorú leszel tőlük.

Ismét felhangzott egy bánatos sóhaj, és szegény Szúnyog alighanem egészen kisóhajtozta magát, mert mikor Alice fölnevetett, már semmit sem látott az ágon, s mivel a hosszas üldögéléstől fájni kezdett, felállt, és útnak indult.

Hamarosan egy sík mezőre ért, amelynek a túlsó oldalán sűrű erdőt látott. Ez az erdő sokkal sötétebb volt, mint az előző; Alice egy *picit* meg is szeppent a gondolattól, hogy oda is be kell mennie. De kis tétovázás után mégiscsak rászánta magát: „Vissza pedig nem megyek” - gondolta, hiszen ez volt az egyetlen út a nyolcadik mező felé.

- Ez lehet az az erdő - mondta magának elgondolkodva -, ahol a dolgoknak nincs nevük. Vajon az *én* nevemmel mi lesz, ha odaérek? Nem szeretném elveszíteni, mert akkor újat kellene kapnom, és az biztosan csúnya lenne. Hanem aztán érdekes volna találkozni azzal, aki az én régi nevemet kapta meg! Érdekes volna mindenkit megszólítani: „Alice!”, míg végül valaki hallgatna rá! Bár ha egy kis esze volna, nem válaszolna.

Így töprenkedett, míg elért az erdő szélére; odabent hűvös és sötét volt.

- No, ez máris megkönnyebbülés - mondta magában, miközben a fák közé lépett -, a nagy melegről beérni ebbe a jó hűvös... ebbe a... *micsodába* is? - hökkent meg, mert nem jutott eszébe a szó. - Szóval kellemes itt ezek alatt a szép... szóval ezek alatt, ni! - kezét egy fa törzsére tette. - Hogy is hívják ezt? Azt hiszem, nincs neve... hát persze, biztos, hogy nincs!

Egy percig némán állt és gondolkodott, aztán hirtelen ismét rákezdte:

- Tehát mégiscsak megtörtént! No és vajon én ki vagyok? Biztos, hogy eszembe jut, ha igyekszem! És én nagyon igyekszem!

De az igyekezet nemigen segített; hosszú-hosszú fejtörés után is csak annyi jutott eszébe: - L, az biztos, hogy L-lel kezdődik.

Ekkor egy őz jött arra: nagy, gyengéd szemével Alice-re nézett, és egyáltalán nem látszott félnéknek.

- Gyere, gyere ide! - kérte Alice, és kinyújtotta a kezét, hogy megsimogassa. Az őzike visszahúzódott, és továbbra is csak nézte a kislányt.

- Mi a neved? - kérdezte az Őz végül. Kedves, lágy hangja volt.

„Bárcsak tudnám!” - gondolta Alice, de hangosan ezt felelte:

- Most éppen semmi.

- Gondolkozz csak - kérte az Őz -, ez így nem elég.

Alice gondolkozott, gondolkozott, eredmény nélkül.

- Megmondanád, kérlek, hogy *neked* mi a neved? - kérdezte félnéken. - Talán az segít.

- Megmondom, ha elkísérsz egy darabon - mondta az Őz. - Itt éppen nem jut eszembe.

Együtt mentek tovább az erdőben, Alice szelíden átölelte az Őz puha nyakát, aztán kijutottak egy tisztásra, itt az Őz hirtelen nagyot ugrott, kiszabadította magát Alice karjaiból.

- Őz vagyok! - kiáltott fel boldogan. - És... szent ég! Te pedig ember vagy! - Szép barna szemébe ijedelem költözött, és hirtelen teljes sebességgel elinált.

Alice csak állt, bámult utána, és majdnem sírt bánatában, hogy ilyen hirtelen elveszítette kedves kis útitársát.

- Viszont most már tudom a nevemet - mondta magában-, az is valami. Alice... Alice... Többé nem fogom elfelejteni. No és most vajon melyik útjelző táblát kövessem?

Erre a kérdésre nem volt nehéz a válasz, mert csak egy út volt, és mindkét jelzőtábla arrafelé mutatott.

- Majd akkor döntöm el - mondta magában Alice -, ha kétfelé válik az út, és a két tábla különböző irányba mutat.

Ám ez nem látszott valószínűnek. Alice csak ment, ment a hosszú úton, de valahányszor elágazott az út, ez a két jelzőtábla mindig ugyanabba az irányba mutatott. Az egyikén ez állt: SUBIDAM HÁZÁHOZ, a másikon meg: SUBIDU HÁZA FELÉ.

- Szerintem ezek ugyanabban a házban laknak! - mondta végül Alice. - Vajon miért nem jutott ez eddig eszembe? De nem maradhatok náluk sokáig. Épp csak beköszönök, és megkérdezem, merre visz az út kifelé az erdőből. Bárcsak sötétedés előtt elérném a nyolcadik mezőt! - Tovább-ballagott, menet közben szokása szerint beszélt magában, mígnem egy éles kanyarba befordulva, két kövér emberkével találta szemben magát, de olyan váratlanul, hogy meglepetésében visszahőkölt; a következő pillanatban azonban már összeszedte magát, és biztos volt benne, hogy csak ők lehetnek azok.

SUBIDAM ÉS SUBIDU

Egy fa alatt álltak, karjukat egymás vállán nyugtatva, és Alice azonnal tudta, hogy melyik kicsoda, mert az egyikük gallérijára az volt hímezve: DAM, a másikéra pedig: DU. „Azt hiszem, a gallérijukon hátul az áll: SUBI” - gondolta Alice. Olyan mozdulatlanul álltak, hogy megfedkezett arról: ezek elevenek. Már épp indult a hátuk mögé, hogy megnézze, valóban ott van-e a SUBI a gallérijukon, mikor a DAM feliratú figurától eredő szózat megállította.

- Ha azt gondolod, hogy viaszfigurák vagyunk - mondta -, akkor fizetned kell. A viaszfigurákat nem ingyen mutogatják. Semmiképp!

- Ellenzőleg viszont - tette hozzá a DU jelzésű -, ha azt gondolod, hogy elevenek vagyunk, akkor illenék megszólalnod.

- Igazán nagyon sajnálom - csak ennyit tudott Alice mondani, mert közben egy régi dalocska zümmögött a fejében, és alig tudta megállni, hogy hangosan ki ne mondja:

*Subidam és Subidu
jól összeverekedtek,
mert Subidam szólt: „Subidu,
szép csörgőm tönkretetted!”*

*Egy órjás varju szállt le épp,
fekete, mint a kátrány,
s a két hős feledte pörét
ijesztő szárnya láttán.*

- Tudom, mire gondolsz - mondta Subidam -, de ez nincs így, semmiképp.

- Ellenkezőleg viszont - folytatta Subidu - ha így volna, akkor így lehetne, ha így lenne, akkor így lehetett volna, de mivel nincs így, hát nem így van. Ez logikus.

- Azon gondolkodtam - mondta Alice nagyon udvariasan -, hogy vajon melyik a legrövidebb út, amelyik kivezet ebből az erdőből, mert már nagyon sötétedik. Nem mondanátok meg nekem, kérlek?

De a két kis kövér figura csak egymásra nézett és vigyorgott.

Annyira hasonlítottak két nagyra nőtt iskolás gyerekhez, hogy Alice nem tudta megállni: Subidamra mutatott, és azt mondta:

- Első felelő!

- Semmiképp! - vágta rá Subidam, és kis csattanással becsukta a száját.

- Következő felelő! - mondta Alice, és Subidura mutatott, bár érezte, hogy az csak annyit mond majd: „Ellenzőleg!” És így is lett.

- Rosszul kezdted! - szólalt meg Subidam. - Vendégségben először köszönni kell, és kezet fogni. - Azzal a két testvér átölelte egymást, és szabadon maradt kezüket parolára nyújtották.

Alice szerette volna elkerülni, hogy valamelyikkel elsőként fogjon kezet, mert félt, ezzel megsérti a másik önérzetét, ezért egyszerre fogta meg mindkét kinyújtott kezet, s így kört alkotva táncolni kezdtek. Ez természetesnek tűnt (amint Alice később visszaemlékezett), és még azon sem lepődött meg, hogy zene szól: mintha a fából eredt volna, amely alatt táncoltak. Amennyire meg tudta állapítani, a fa úgy keltette a hangokat, hogy összedörzsölte ágait, mintha hegedülne.

(„De azért nagyon furcsa volt - mondta Alice később a nővérének, mikor előadta a történetet -, hogy egyszer csak azt dalolom: Gyere, táncoljunk körül az eperfát. Nem tudom, mikor kezdtem el énekelni, de úgy éreztem, mintha már hosszú-hosszú ideje fűjnám.”)

A másik két táncos azonban kövér volt, és nagyon hamar kifulladtak.

- Négy kör egy táncból épp elég - zihálta Subidam, és ugyanolyan hirtelen hagyták abba a táncot, mint ahogyan elkezdték. Ugyanabban a pillanatban a zene is elhallgatott.

Eleresztették Alice kezét, egy percig csak álltak, és bámultak rá: ez kissé kínos volt. Alice nem tudta, miről beszélgessen olyanokkal, akikkel az imént még javában ropta a körtáncot. „Most már köszönöm sem lehet - gondolta -, azon már valahogy túl vagyunk!”

- Nem fáradtatok el túlságosan? - kérdezte végül.

- Semmiképp. És *nagyon* köszönjük az érdeklődést - felelte Subidam.

- Igazán nagyon kedves - tette hozzá Subidu. - Kedveled a verseket?

- Hááát... eléggé... bizonyos költészetet - mondta Alice bizonytalanul. - Megmondanátok, melyik út vezet ki az erdőből?

- Mit szavaljak el neki? - kérdezte Subidu, és ünnepélyes arccal Subidamra nézett. Alice kérdését meg sem hallotta.

- *A Rozmár és az Ács* a leghosszabb - felelte Subidam, és szeretettel átölelte testvérét.

Subidu azonnal rákezdte:

- *Perzselte a tengert a nap...*

Itt Alice mégis megkockáztatta, hogy közbevágjon.

- Ha valóban nagyon hosszú a vers - mondta a lehető legudvariasabban -, nem lennétek szívesek mégis előbb megmondani, hogy melyik út...

Subidu kedvesen elmosolyodott, és újból elkezdte:

*Perzselte a tengert a nap,
akár a Szaharát,
ezer hullámon csillogott
vagy százezer karát;
és mindez kissé furcsa volt,
mert már éjfélre járt.*

*A hold sértődötten süttött,
és nagy dohogva szólt:
„A napnak semmi dolga itt!
Miért nem tart ma sort?
Dolgomba ártja csak magát!”
- dült-fült az árva hold.*

*A tenger nedves volt nagyon,
és száraz volt a part,
az ég derült, s talán ezért
nem járt felhő se rajt’;
minden madár aludt, tehát
nem csapott egy se zajt.*

*Karöltve arra bandukolt
a Rozmár és az Ács,
nézték a végtelen fővenyt,
és sírt a két barát:
„Mily szörnyű munka lenne, ha
mindezt elhordanák!”*

*„Ha hét évig hét söprével
söpörné hét cseléd”,
zokogta a Rozmár vadul,
„akkor elsöprenék?”
„Alig hiszem” nyögött az Ács,
könnyet morzsolva szét.*

*„Szép Osztrigák, jertek velünk!”
- A Rozmár mondta ezt.
„Sós partokon sétálni, jó,
a hold ha sütni kezd!
Négyen jertek, mert többnek ám
nem nyújthatunk kezet.”*

*Ránézett egy vén Osztriga,
de nem nyílt ajka szét,
hunyorogott a vén Osztriga,
s ingatta nagy fejét,
jelezve így: eszébe sincs
elhagyni jó helyét.*

*Hanem négy ifjú Osztriga
ugrott, akár a csík,
gonddal kefélt kalapban és
cipőben mindegyik -
s ez kissé furcsa volt, mivel
lábuk nem volt nekik.*

*És jött négy újabb Osztriga
s még négy ezek mögött,
egymás sarkát taposva már
tolongott egyre több;
s a sós habokból végre mind
a partra felszökött.*

*Sétált a Rozmár és az Ács
vagy egy mérföldön át,
ott megpihent egy kellemes
sziklán a két barát;
vártak sorban kissé odébb
a jó kis Osztrigák.*

*Szólt a Rozmár: „Van ám elég,
miről mesélni jó:
király, karaj, pecsétviasz,
haj, háj, kehely, hajó,
hogy a tenger miért rotyog,
s miért repül a ló.”*

*„Jaj, várj!” nyögték az Osztrigák,
„a tárgyra még ne térj,
sok társunk fáradtan liheg,
hisz legtöbbünk kövér!”
„Ráérünk” kuncogott az Ács,
és nem tudták, miért.*

*Szólt a Rozmár: „Egy jó cipót
középre kiteszünk;
ha van mellé bors és ecet,
azzal már elleszünk.
Kész vagytok, drága Osztrigák?
Akkor tehát - eszünk!”*

*„Belőlünk” - így az Osztrigák,
s lett arcuk színe kék.
„Ha eddig ily jók voltatok,
ez most nem lenne szép!”
A Rozmár szólt: „Ragyog a hold -
hát nem bűvös vidék?”*

*Drágák vagytok és finomak,
jó, hogy eljöttetek!”
De csak ennyit mondott az Ács:
„Kevés lesz egy szelet!
Mi az, kétszer kell mondanom?
Ne légy már oly süket!”*

*Szólt a Rozmár: „Nem szép, hogy ily
sorsot szántunk nekik,
mily messze eljöttek velünk
s hogy siettek pedig!”
De csak ennyit felelt az Ács:
„Több vaj már nem telik?”*

*Szólt a Rozmár: „Szegényekért
a szívem megszakad!”
s szipogva válogatta ki
a legnagyobbakat,
majd zsebkendőjét kapott elő,
mert sírva is fakadt.*

*„Kis Osztrigáim - szólt az Ács -,
sétánknak vége itt.”
Szólt a Rozmár: „Jöttök haza?”
Egy sem felelt nekik,
s nem csoda, mert szegényeket
megették egy szemig.*

- Nekem a Rozmár rokonszenvesebb - mondta Alice. - Ő mégiscsak sajnálta egy *kicsit* szegény osztrigákat.

- Viszont többet evett meg belőlük, mint az Ács - szólt Subidu. - Tudod: a szája elé tartotta a zsebkendőjét, így az Ács nem láthatta, mennyit eszik, sőt épp ellenzőleg.

- Ezt az alamusziságot! - mondta Alice elkedvetlenedve. - Akkor mégis az Ács rokonszenvesebb... Ha nem evett annyit, mint a Rozmár.

- De ő is megevett annyit, amennyi csak belé fért - jegyezte meg Subidam.

Ez bizony eléggé kacifántos volt. Alice kis hallgatás után így vélekedett:

- Hát, szó, ami szó, mind a ketten eléggé kellemetlen alakok... - Itt ijedten elhallgatott, mert a fák közül zajt hallott, amit először egy nagy gőzgép pőfögésének vélt, de tartott tőle, hogy inkább valami vadállat bőgése. - Vannak errefelé oroszlanok vagy tigrisek? - kérdezte félénken.

- Ez csak a Fekete Király horkolása - mondta Subidu.

- Gyere, nézd meg! - kiáltották a fivérek, kézen fogták Alice-t, és az alvó Fekete Királyhoz vezették.

- Hát nem kedves látvány? - kérdezte Subidam.

Alice nem tudott őszintén helyeselni. A Király hosszú, bojtos, piros hálósipkában hevert, rendetlen kupaccá gömbölyödve, és lármásan horkolt.

- Úgy hortyog, hogy mindjárt elröpül a feje! - jegyezte meg Subidam.

- Félek, hogy megfázik itt a nedves fűben - mondta Alice, aki nagyon figyelmes kislány volt.

- Most éppen álmodik - közölte Subidu -, és tudod-e vajon, hogy miről?

- Azt senki se tudhatja - felelt Alice.

- Ugyan! Hát *rólad!* - kiáltotta Subidu, diadalmasan összecsapva kezét. - És ha már nem álmodna rólad, mit gondolsz, vajon hol lennél?

- Hát ott, ahol vagyok - válaszolta Alice.

- Csudát! - vágott vissza Subidu fölényesen. - Sehol se lennél. Hiszen te csak álmokkép vagy!

- Ha az a Király ott véletlenül fölébredne - tette hozzá Subidam -, hipp-hopp, eltűnnél, mint a kámfor!

- Dehogy tűnnék! - kiáltotta Alice sértődötten. - És különben is, ha én csak álmokkép vagyok, akkor kíváncsi volnék, hogy ti vajon...

- Szintügy! - mondotta Subidam.

- Szintügy! Szintügy! - kiáltotta Subidu.

Olyan hangosan kiabált, hogy Alice rászólt:

- Csitt! Akkora lármát csapsz, hogy még a végén fölébreszted!

- Hiába beszélsz arról, hogy fölébresztjük - mondta Subidam -, hiszen te csak álomkép vagy. Tudod jól, hogy nem vagy igazi.

- De igazi vagyok! - Alice sírva fakadt.

- A sírástól sem leszel igazibb - jegyezte meg Subidu. - Ezen nincs mit sírni.

- Ha nem volnék valódi - mondta Alice, könnyei közt szinte kacagva, olyan különös volt ez az egész -, akkor sírni sem tudnék.

- Remélem, nem gondolod, hogy ezek valódi könnyek - vágott közbe Subidam megvetően.

„Biztos, hogy ostobaságot beszélnek - gondolta Alice -, butaság is sírni miatta.” Letörölte hát a könnyeit, és vidámabban így folytatta:

- Mindegy, nekem most már mindenképpen ki kell jutnom ebből az erdőből, mert sötétedik. Nem gondoljátok, hogy esni fog?

Subidam hatalmas ernyőt tartott fivére és saját maga fölé, aztán föl nézett.

- Nem, nem hiszem - mondta -, ez alatt legalábbis nem fog esni. Semmiképp!

- De idekint attól még eshet?

- Nyugodtan, ha akar - mondta Subidu. - Nekünk nincs kifogásunk ellene. Sőt ellenzőleg!

„Önző fráterek!” - gondolta Alice, és már épp azon volt, hogy elbúcsúzik, és otthagyja őket, mikor Subidam kiugrott az esernyő alól, és megragadta a csuklóját.

- Látod azt ott? - kérdezte, s hangja valósággal elakadt a felindulástól, szeme tágra nyílt, arca elsárgult, miközben remegő ujjal a fa tövében fekvő kis fehér valamire mutatott.

- Hiszen az csak egy csörgő - mondta Alice, miután óvatosan megvizsgálta azt a bizonyos holmit. - Nem csörgőkígyó - tette hozzá, mert azt hitte, hogy Subidam megrémült -, csak egy öreg csörgő. És törött is.

- Én is tudom, mi az! - kiáltotta Subidam, és a haját tépve vadul toporzékolni kezdett. - Elrontották!

Közben Subidura nézett, aki azonnal leült a földre, és megpróbált elbújni az esernyő mögött.

Alice a kétségbeesett Subidam karjára tette a kezét, és csitította:

- Ne izgasd fel magad egy öreg csörgő miatt!

- De nem öreg! - kiáltotta Subidam, dühösebben, mint valaha. - Vadonatúj, tegnap vettem! A szép új CSÖRGŐM! - és hangja a visításig eltorzult.

Subidu eközben azon fáradozott, hogy magára csukja az esernyőt; ez olyan rendkívüli látványt nyújtott, hogy elvonta Alice figyelmét a haragvó fiverről. Igyekezete azonban nem járt sikerrel: az lett a vége, hogy Subidu fölbukfencezett, belegabalyodott az esernyőbe, csak a feje látszott ki, szeme kerekre nyílt, száját eltátotta. „Leginkább halhoz hasonlít” - gondolta Alice.

- Hajlandó vagy megverekedni velem? - kérdezte Subidam, immár nyugodtabb hangon.

- Azt hiszem - felelte a másik rekedten, miközben az esernyőből kászálódott kifelé. - De a beöltözésben *neki* is segítenie kell - mutatott Alice-re.

A két fivér kéz a kézben bement az erdőbe, és mindenféle holmival megrakodva tértek vissza. Hoztak párnákat, takarókat, szőnyeget, abroszokat, fedőket és szemetesvödröket.

- Remélem, értesz a tűzéshez és kötözéshez - mondta Subidam. - Ezt mind föl kell valahogy erősíteni.

Alice később azt állította, hogy soha életében nem látott még akkora felhajtást, mint amikor ezek ketten magukra halmoztak mindent, és különféle zsinegeket csomóztattak össze, gombokat gomboltattak be vele. „Olyanok lesznek a végére, mint két rongycsomó!” - gondolta Alice, miközben egy henger alakú párnát kötözött Subidu nyakába.

- Abból a célból, hogy a fejem le ne vágják - magyarázta Subidu.

- Tudod - tette hozzá nagyon komoran -, a csatában talán az a legveszélyesebb, ha levágják az ember fejét.

Alice hangosan fölnevetett, de sikerült köhögésre fordítani a dolgot, nehogy megbántsa szegényt.

- Nagyon sápadt vagyok? - kérdezte Subidam, és közelebb lépett, hogy Alice föltehesse a sisakját. (Sisaknak nevezte, bár sokkal inkább hasonlított egy nyeles fazékra.)

- Hát... igen, egy kicsit - felelte Alice részvevően.

- Általában nagyon bátor vagyok - folytatta Subidam halkán -, de ma valahogy fáj a fejem.

- Nekem meg a fogam fáj - szólt közbe Subidu, mert meghallotta a beszélgetést. - Az sokkal kellemetlenebb, mint a fejfájás.

- Akkor talán ne is verekedjete meg ma - mondta Alice, aki jó alkalomnak találta ezt arra, hogy békét közvetítsen.

- *Muszáj* megverekednünk, de felőlem éppen rövide is foghatjuk a dolgot - jelentette ki Subidam. - Mennyi az idő?

Subidu az órájára nézett, és azt mondta:

- Fél öt.

- Akkor hatig verekszünk, aztán megvacsorázunk - szögezte le Subidam.

- Nagyon helyes - szólt a másik kissé bánatosan -, *ő* pedig majd figyel bennünket... Jobban tennéd, ha nem jönnél nagyon közel - tette hozzá Alice felé fordulva -, mert általában mindent levágok, ami csak a szemem elé kerül, ha felizgatom magam.

- Én pedig - kiáltotta Subidam - leütök mindent, amit csak érek, akár a szemem elé kerül, akár nem!

- Akkor elég gyakran üthetitek meg a fákat! - nevetett Alice.

Subidam büszke mosollyal nézett körül.

- Nem hiszem, hogy egy fa is állva marad a környéken, mire befejezzük! - mondta.

- És mindez egy csörgő miatt! - sajnálkozott Alice, mert még mindig azt remélte, hogy elszégyellik magukat, amiért ilyen csekélységen hajba kapnak.

- Nem bánám annyira - szólt Subidam -, ha nem lett volna új az a csörgő.

„Bárcsak megjelenne az a szörnyű nagy varjú!” - gondolta Alice.

- Kardunk csak egy van - mondta Subidam a fivérének -, viszont a tiéd lehet az esernyő, az is ugyanolyan hegyes. De kezdjük el hamar, mert már olyan sötét van, hogy még.

- Sötétebb - felelte Subidu.

Olyan hirtelen lepte meg őket a sötétség, hogy Alice azt hitte, zivatar készül.

- Milyen fekete felhő! - mondta. - És milyen sebesen közeledik. Hiszen ennek szárnya van!

- A varjú! - sipította Subidam rémülten; mire a két fivér sarkon fordult, s egy pillanat alatt eliszkolt.

Alice beszaladt az erdőbe, és egy nagy fa alá állt. „Itt nem tud elérni a varjú - gondolta -, mert olyan hatalmas, hogy nem fér be a fák közé. De azért jobb volna, ha nem csapkodna annyira a szárnyával... igazi orkánt kavart itt az erdőben... nini, valakinek elvitte a szél a kendőjét, itt repül!”

TÚK ÉS TAVIRÓZSÁK

Elkapta a kendőt, és körülnézett, merre lehet a tulajdonosa. A következő pillanatban megjelent a Fehér Királynő: sebesen futott, kitárt karral, mintha repülne. Alice nagyon jólnevelten elébe ment.

- Szerencse, hogy épp énfelém fújta a szél - mondta, miközben ráadta a kendőt.

A Fehér Királynő rémült, gyámoltalan arccal nézett rá, közben egyre motyogott magában valamit, ami így hangzott: „Vajas kenyér, vajas kenyér”; Alice megérezte, hogy ha most társalogni akar, akkor neki kell kezdeményeznie. Kissé félénken rákezdte:

- A Fehér Királynőnek tetszik lenni?

- Hát igen, bár tetszeni éppen nem tetszem magamnak - mondta a Királynő. - Egyáltalán nem az én ízlésem szerint vagyok öltözve.

Alice úgy vélte, jobb, ha nem bonyolódnak vitába mindjárt megismerkedésük kezdetén, ezért inkább elmosolyodott, és így szólt:

- Ha felséged megmondaná, hogyan segíthetek, igyekeznék megtenni minden tőlem telhetőt.

- De én nem akarom, hogy segíts! - nyöszörögte szegény Királynő. - Már két órája öltözködöm, és még mindig nem tetszem magamnak.

Alice úgy látta: elkelt volna még valaki, aki segít a Királynőnek az öltözködésben, mert bizony cudarul nézett ki. „Minden egyes darab csálén áll rajta - gondolta -, és ráadásul telis-teli van a ruhája tűkkel!”

- Megengedné, hogy a kendőt jobban odaerősítsem? - tette hozzá fennhangon.

- Nem tudom, mi baj van vele - mondta a Királynő búsan. - Talán rossz a kedve. Megtűztem itt is, megtűztem ott is, de nincs benne köszönet!

- Nem is állhat rendesen, ha csak az egyik oldalán van megtűzve - jegyezte meg Alice, miközben finom mozdulatokkal átrendezte a kendőt tartó tűket. - Szent isten, hogy néz ki a haja is!

- Belegabalyodott a hajkefém - sóhajtott a Királynő. - A fésűmet meg már tegnap elvesztettem.

Alice óvatosan kiszabadította a kezét, és hosszas fáradozással úgy-ahogy rendbe tette a hajbozontot.

- No, így mindjárt más! - jelentette ki, miután áthelyezte a tűk nagy részét is. - Hanem igazán szüksége volna szobalányra!

- Téged örömmel fölfogadnálak! - mondta a Királynő. - Kapnál hetenként két pennyt és minden másnap lekvárt.

Alice nem tudta visszafojtani a nevetést, miközben így felelt:

- Nem szeretnék a szolgálatába állni... és a lekvárt sem szeretem.

- Pedig nagyon finom lekvár - mondta a Királynő.

- Hát ma akkor se kérnék, köszönöm.

- Ha kérnél, se kapnál. A szabály ez: lekvár tegnap, lekvár holnap, de lekvár *ma* sosincs.

- Hát *valamikor* csak kell lennie - ellenkezett Alice.
 - Dehogyis! - legyintett a Királynő. - Megmondtam: minden *másnap* lekvár. Ma pedig ma van, nem *más* nap.
 - Nem értem - mondta Alice. - Ez rémesen bonyolult.
 - Ez a visszafelé haladó élet hatása - magyarázta a Királynő barátságosan -, attól kezdetben mindig elszédül az ember...
 - Visszafelé élni? - kérdezte Alice mély megdöbbenéssel. - Soha életemben nem hallottam még ilyet!
 - ...de van egy nagy előnye is: az embernek mindkét irányban működik az emlékezete.
 - Hát az enyém biztos, hogy csak egy irányba működik - mondta Alice. - Én nem emlékszem olyan dolgokra, amelyek még nem történtek meg.
 - Hitvány egy emlékezet az olyan, amelyik csak visszafelé működik - jegyezte meg a Királynő.
 - És milyen dolgokra emlékszik a legjobban? - kockáztatta meg a kérdést Alice.
 - Azokra, amelyek a jövő hét utáni héten történtek - válaszolta a Királynő derűsen. - Itt van például a Király hírnöke - folytatta, miközben ujjára hatalmas tapaszt illesztett. - Most épp börtönben van, a büntetését tölti, de a tárgyalás csak a jövő szerdán kezdődik, és a bűncselekményt csak mindezek után követi el.
 - És ha sohasem követi el a bűncselekményt? - kérdezte Alice.
 - Hát akkor annál jobb, nem igaz? - mondta a Királynő, miközben a tapaszt egy kis szalaggal az ujjára kötözte.
- Alice úgy érezte, hogy a legutóbbi kijelentés igazsága tagadhatatlan.
- Persze hogy annál jobb. Viszont az már nem volna annál jobb, ha közben megbüntetnék.
 - Ebben tévedsz - mondta a Királynő. - Téged megbüntettek már?
 - Csak ha hibáztam.
 - De minél inkább hibáztál, annál jobban rászolgáltál, nem igaz? - vágta ki a Királynő diadalmasan.
 - Igen, de én akkor elkövettem azokat a dolgokat, amelyekért megbüntettek - mondta Alice -, és az nagy különbség.
 - De ha nem követted volna el, akkor még jobb lett volna - mondta a Királynő -, lásd már be, lásd már be, lásd már be! - A hangja közben egyre fölfelé szárnyalt, úgyhogy az utolsó „be” szinte visításnak hangzott.
- Alice már hozzáfogott az ellenérvek felsorolásához:
- Itt valahol hiba van... - amikor a Királynő olyan hangosan kezdett sikítani, hogy félbe kellett hagynia.
 - Jaj, jaj, jaj! - rikoltotta a Királynő, és közben úgy lóbálta a kezét, mintha le akarta volna rázni a csuklójáról. - Vérzik az ujjam! Jaj, jaj!
- Úgy sivített, mint egy gőzgép: Alice-nek mindkét kezét a fülére kellett szorítania.
- De hát mi a baj? - kérdezte, amint szóhoz jutott. - Megszúrta az ujját?
 - Még nem szúrtam meg - jajveszékelt a Királynő -, de nemsokára megszúrom! Jaj, jaj!

- És mikor fogja megszűni? - érdeklődött Alice, aki közben alig bírta visszatartani a nevetést.

- Amikor legközelebb megigazítom a sálamat - nyögte szegény Királynő -, a brossom túje kinyílik. Jaj, jaj! - Alig ejtette ki e szavakat, kinyílott a bross. A Királynő hirtelen odakapott, hogy becsukja.

- Vigyázzon! - kiáltotta Alice. - Rosszul tartja! - Azzal ő is a brosshoz nyúlt, de már későn: a tű megszúszott, és megszúrta a Királynő ujját.

- Látod, ez megmagyarázza, miért vérzett az imént - mosolygott a Királynő. - Most már érted, hogyan történnek itt a dolgok?

- De most miért nem jajgat? - kérdezte Alice, és készenlétben tartotta a tenyerét, hogy ha kell, újból a fülére szorítsa.

- Már kijajgattam magam - mondta a Királynő. - Mi értelme volna előlről kezdeni?

Közben ismét világosodni kezdett.

- Úgy látszik, elrepült a varjú - könnyebbült meg Alice. - Örülök neki. Már azt hittem, itt az éjszaka.

- Bárcsak én is tudnék örülni egyszer! - sóhajtott fel a királynő. - Csak sajnós nem emlékszem rá, hogyan kell. Nagyon boldog lehetsz, hogy itt élsz az erdőben, és akkor örülsz, amikor csak akarsz!

- De *annyira* egyedül vagyok itt! - mondta Alice bánatosan, és magányosságának gondolatától két hatalmas könnyesepp gördült le az arcán.

- Jaj, csak ezt ne! - kiáltotta szegény Királynő, és kétségbeesve tördelte a kezét. - Gondold meg, milyen nagy lány vagy már! Gondold meg, milyen nagy utat tettél meg ma! Gondold meg, hány óra van! Gondolj meg akármit, csak ne sírj!

Alice-nek ezen még sírás közben is nevetnie kellett.

- Felséged attól, hogy meggondol valamit, abba tudja hagyni a sírást? - kérdezte.

- Csak ez a módja - mondta a Királynő mély meggyőződéssel -, mert senki nem csinálhat két dolgot egyszerre. Hány éves is vagy?

- Hét és fél pontosan.

- Szükségtelen hozzátenned, hogy „pontosan” - jegyezte meg a Királynő -, anélkül is elhiszem. Most pedig én mondom neked valami elhinnivalót: én épp most vagyok százegy éves, öthónapos és egynapos.

- Ezt nem hiszem! - mondta Alice.

- Nem? - szánakozott a Királynő. - Próbáld meg elhinni: végy mély lélegzetet, és hunyd be a szemed!

Alice nevetett.

- Nincs értelme - mondta -, a lehetetlent nem hiheti el az ember!

- Szerintem nincs elég gyakorlatod - mondta a Királynő. - Én a te korodban naponta félórán át csak ezt gyakoroltam. Volt úgy, hogy már reggeli előtt hat lehetetlen dolgot elhittem. Ott repül a kendőm megint!

Míg beszélt, kinyílott a bross, és egy hirtelen szélroham átfújta a sálát egy kis patakon. A Királynő kitérte a karját, a nyomába eredt, mintha repülne, és ezúttal sikerült elkapnia.

- Megvan! - kiáltotta diadalmasan. - Most én fogom feltűzni magamnak, egészen egyedül!

- Az ujjá már teljesen begyógyult? - kérdezte Alice nagyon udvariasan, miközben maga is átlépett a kis patakon a királynő nyomában.

- Begyógyult bizony! - kiáltotta a Királynő, és a hangja egyre magasabb lett. - Be! Beee-ee! Beeee! - Az utolsó szavak már annyira hasonlítottak egy juh bégetéséhez, hogy Alice elképedt. Ránézett a Királynőre, aki úgy festett, mintha hirtelen gyapjába csomagolta volna magát. A kislány megdörzsölte a szemét, és ismét körülnézett. Valóban egy boltba került? És ott, a pult túlsó oldalán... csakugyan egy *juh* ül? De váltig dörzsölhette a szemét - ezt látta, nem mást. Egy homályos kis boltban volt, könyökével a pultra támaszkodva, vele szemben pedig karosszékben egy öreg Juh ült és kötögetett, de időnként felemelte a tekintetét a kötésről, és hatalmas szemüvegén át Alice-re nézett.

- Mit akarsz vásárolni? - kérdezte végül a Juh a kötés egyik szünetében.

- Hát... egyelőre nem is tudom - mondta Alice nagyon halkán. - Ha szabad, előbb körülnézek itt.

- Nézhetsz előre és oldalt, bármelyik irányban - mondta a Juh -, de *körül* nem tudsz nézni, hacsak nem nőtt szemed a hátadon is.

Alice-nek történetesen nem nőtt szem a hátán, így beérte azzal, hogy körbejárt a kis boltban, és végigpillantott a polcokon.

A boltot mindenféle furcsa tárgy töltötte meg, de az egészben az volt a legkülönösebb, hogy az a polc, amelyiket épp szemügyre vett, mindig üresen állt, bár körülötte a többi roskadásig tele volt.

- Úgy látszik, itt vándorolnak a dolgok - mondta végül panaszosan, miután egy-két percig hiába üldözött a tekintetével egy nagy, fényes valamit, amit hol babának, hol varrodoboznak vélt, és bárhová nézett, mindig a szomszédos polcon állt. - Ez a legvonzóbb mind között, de... tudom már, mit csinálok - tette hozzá, mert valami eszébe jutott. - Követni fogom a szememmel egészen a legfelső polcig. A mennyezetet csak nem tud keresztülmenni!

Hiába reménykedett: a „dolog” akadálytalanul áthatolt a mennyezetet.

- Mi vagy te, gyerek vagy pörgettyű? - kérdezte a Juh, miközben felvett két újabb kötőtűt. - Ha így forgolódsz, nemsokára elszédülsz. - Most már tizennégy pár kötőtűvel dolgozott; Alice elámulva figyelte. „Hogyan tud vajon ennyi tűt egyszerre kézben tartani? - gondolta. - Percről percre jobban hasonlít egy sünhöz!”

- Tudsz evezni? - kérdezte a Juh, és közben átnyújtott Alice-nek két kötőtűt.

- Igen, egy kicsit... de nem a szárazföldön, és nem kötőtűvel - kezdte a kislány, de a kötőtűk hirtelen evezőkké váltak a kezében, és egyszer csak azt vette észre, hogy csónakban ülnek, mely egy folyó meredek partjai között siklik, úgyhogy nem maradt más hátra: evezéshez kellett látnia.

- Vigyázz a tollra! - kiáltotta a Juh, miközben újabb pár kötőtűt vett fel.

Erre nemigen lehetett mit felelni, így Alice hallgatott, és evezett tovább. Valami furcsa volt a vízben: időnként az evező megakadt benne, és alig akart kijönni.

- A toll! A toll! - kiáltotta ismét a Juh, és újabb tűket vett kézbe. - Mindjárt rákot fogsz!

„Bárcsak fognék - gondolta Alice. - Nagyon szeretem a rákokat.”

- Nem hallottad, mit mondtam? - kiáltotta a Juh mérgesen, és egész csomó tút vett föl egyszerre. - Vigyázz a tollra!

- De hallottam - mondta Alice -, elég gyakran mondta, és nagyon hangosan. De hol maradnak már azok a rákok?

- Hát a vízben! - válaszolt a Juh, és néhány tút a hajába tűzött, mert a kezébe több már nem fért. - Vigyázz a tollal, ha mondom!

- Miért emlegeti annyiszor azt a tollat? - kérdezte Alice most már eléggé ingerülten. - Nem vagyok én madár!

- De igen - mondta a Juh. - Egy kis liba vagy.

Alice ettől kissé megsértődött, úgyhogy néhány percig szünetelt a társalgás, miközben a csónak lágyan továbbsiklott; olykor hínárok között (amitől az evezők még jobban beleragadtak a vízbe, mint máskor), másutt fák alatt, de a fenyegető, meredek partoldal mindig ott függött a fejük felett.

- Nahát, még ilyet! Mennyi tavirózsa! - kiáltott fel Alice elragadtatva. - És milyen gyönyörűek!

- Hiába mondd, hogy „még ilyet”, ennél több nincs - mondta a Juh, és közben föl sem nézett a kötésből. - Nem hittem volna, hogy kevesled.

- Nem, nem úgy értettem - magyarázta Alice -, hanem úgy, hogy még ilyen sokat nem láttam együtt. Úgy szeretnék szedni belőle, ha megállítaná a csónakot.

- Én nem állíthatom meg. Ha abbahagyod az evezést, megáll magától.

A csónakot ettől kezdve az áramlat sodorta kedvére, míg végül szelíden besiklott az imbolygó tavirózsák közé. Alice egy időre megfeledkezett a Juhról meg a kötésről. Áthajolt a csónak oldalán, kócos haja a vízbe ért, lelkesen csillogott a szeme, míg egyik tavirózsát szedte a másik után.

- Remélem, nem borulunk föl - mondta magában. - Jaj de gyönyörű ez a virág! Csak éppen nem érem el. - Meg kell hagyni, valóban bosszantó volt („Mintha szándékosan csinálná valaki” - gondolta), hogy bár sikerült sok szép tavirózsát szednie, mindig akadt egy még szebb, amelyiket már nem lehetett elérni.

- A legszebb mindig távol van! - mondta végül, és felsóhajtott elkeseredésében, amiért a tavirózsák olyan csökönyösen ragaszkodnak ahhoz a rossz szokásukhoz, hogy karnyújtásnyi távolságon kívül nőnek. Kipirult arccal, víztől csöpögő hajjal és kézzel visszakászálódott a helyére, hogy csokorba rendezze újonnan szerzett kincseit.

Nem bánta, hogy a tavirózsák máris hervadni kezdenek, illatuk, pompájuk odavész, mihelyt letépi őket. Még a valódi tavirózsák is csak rövid ideig élnek, ezek pedig - álomrózsák lévén - szinte semmivé váltak a lába előtt. De Alice ezt alig vette észre, hiszen rengeteg egyéb, különösnél különösebb dolgot kellett gondolkodnia.

Nem jutottak messzire, mikor az egyik evező megakadt a vízben, és *egyáltalán* nem akart kijönni többé (ahogyan Alice később elmesélte), a nyele Alice álla alá került, és szegényke hiába kiáltotta: - Jaj, jaj, jaj, jaj! -, az evező lesöpörte az ülésről, a csónak alján hervadozó tavirózsák közé.

Nem sérült meg, csakhamar feltápáskodott; a Juh közben megállás nélkül kötött tovább, mintha mi sem történt volna.

- Szép kis rákot fogtál! - jegyezte meg, miközben Alice visszakecmergett a helyére, és örült, hogy nem pottyant ki a csónakból.

- Hát attól volt? Nem is láttam - mondta Alice, és óvatosan kikukucskált a csónak oldala fölött a sötétlő vízbe. - De kár, hogy elszabadult... Úgy szerettem volna egy kedves kis rákot hazavinni!

A Juh csak rosszállóan fölnevetett, és folytatta a kötést.

- Sok rák van errefelé? - kérdezte Alice.

- Rák is meg mindenféle - mondta a Juh -, óriási a választék, csak dönts már el, mit akarsz tulajdonképpen vásárolni.

- Vásárolni? - visszhangozta Alice félig elképedten, félig rémülten, mert az evezők, a csónak, a folyó mind eltűnt egy szempillantás alatt, és ő ismét a sötét kis boltban találta magát. Félénken megszólalt: - Egy tojást szeretnék. Hogy adja?

- Öt és félért egyet, kettőért párját - felelte a Juh.

- Kettő olcsóbb, mint egy? - csodálkozott Alice, és elővette a pénztárcáját.

- De ha kettőt veszel, akkor meg is kell enned mind a kettőt - magyarázta a Juh.

- Akkor csak egyet kérek - mondta Alice, ahogy a pénzt a pultra tette. Ezt gondolta közben: „Lehet, hogy nem is olyan finom ez a tojás.”

A Juh elvette a pénzt, és egy dobozba rakta, aztán így szólt:

- Soha nem adom a vevő kezébe az árut. Az nem való. Vedd el magad. - Azzal átment a bolt másik végébe, és a tojást egy polcra állította.

„Vajon miért nem való? - kérdezte Alice magában, miközben az asztalok és székek közt botorkált, mert a bolt hátulsó vége már egészen sötét volt. - Az a tojás egyre távolabb van, minél többet megyek feléje. Ez meg micsoda? Szék? De hiszen ágai vannak! Milyen furcsa, hogy fák nőnek ebben a boltban! És még egy kis patak is fut erre! Nohát, ennél különösebb boltot soha életemben nem láttam!”

Így haladt egyre tovább és tovább, minden lépésnél egyre jobban és jobban csodálkozva, és minden, ami mellett elhaladt, nyomban fává változott. Felkészült rá, hogy a tojással is ugyanez fog történni.

DINGIDUNGI

A tojás azonban nőttön-nőtt, és mindinkább hasonlított egy emberre; mikor Alice már csak néhány méternyire volt tőle, észrevette, hogy szeme, orra, szája van, amikor pedig egészen közel ért hozzá, már tudta, hogy ez maga DINGIDUNGI. „Nem lehet más! - mondta magában. - Olyan biztosan tudom, hogy ő az, mintha a neve az arcára volna írva!”

A szóban forgó arc akkora volt, hogy akár százszor is rá lehetett volna írni ezt a nevet. Dingidungi törökülésben ült egy magas fal tetején - a fal olyan keskeny volt, hogy Alice elcsodálkozott: vajon hogyan tudja megtartani az egyensúlyát? -, mereven nézett az ellenkező irányba, és mivel figyelembe sem vette a kislányt, Alice azt gondolta, kitömött bábut lát.

- Mennyire hasonlít egy tojáshoz! - mondta ki hangosan, és kinyújtott kézzel megállt alatta, készen arra, hogy elkapja, mert attól tartott, hogy bármelyik pillanatban leeshet.

- Igen durva sértés - szólalt meg Dingidungi hosszú szünet után, változatlanul elnézve Alice feje fölött -, ha tojásnak neveznek valakit. Igen durva.

- Én csak azt mondtam, hogy *hasonlít* egy tojáshoz, uram - magyarázta Alice kedvesen. - És vannak igen tetszetős tojások is - tette hozzá, remélve, hogy előbbi megjegyzését bókká változtathatja.

- Némely embernek - mondta Dingidungi, szokása szerint a távolba nézve - nincs több esze, mint egy csecsemőnek!

Alice nem tudta, hogy válaszoljon-e, hiszen Dingidungi nem *hozzá* beszélt: legutóbbi megjegyzése például egy fának szólt. Így Alice csak állt, és félhangosan ezt a versikét mondogatta:

*Dingidungi a falra ült,
Dingidungi lependerült.
Jöhet a királytól ló, katona,
nem rakják Dingit össze soha.*

- Ne motyogj ott magadban - mordult rá Dingidungi, és most nézett először Alice-re -, hanem mondd meg a neved és a foglalkozásod.

- A nevem Alice, de...

- Elégge ostoba név - vágott közbe Dingidungi türelmetlenül. - Mit jelent?

- Okvetlenül jelentenie kell valamit egy névnek? - kérdezte Alice kételkedően.

- Hát persze - mondta Dingidungi, és kurtán fölnevetett. - Az én nevem például az alakomat jelenti, amely igen szemrevaló. Egy olyan névvel, mint a tied, az embernek szinte akármilyen alakja lehet.

- És miért ül itt egymagában? - terelte más irányba a társalgást Alice, mert nem akart vitába bocsátkozni.

- Hát azért, mert nincs velem senki! - kiáltotta Dingidungi. - Azt hitted, hogy még *erre* se tudok megfelelni? Kérdezz mást!

- Nem gondolja, hogy biztonságosabb volna idelent a földön? - folytatta Alice, nem azért, hogy találósdit játsszék, csak mert féltette ezt a furcsa teremtetést. - Az a fal nagyon keskeny!

- Milyen rettentően könnyű találós kérdéseid vannak! - mordult fel Dingidungi. - Hát persze hogy nem gondolom! Hiszen ha lesném is, aminek persze nincs valószínűsége, de ha mégis...
- itt összeszorította a száját, és olyan ünnepélyes, felfuvalkodott képet vágott, hogy Alice alig tudta visszafojtani a nevetést -, ha mégis lesném - folytatta, *a király megígérte nekem...* Haha! Sápadj csak el, ha úgy tetszik! Nem hitted volna, hogy ezt fogom mondani, mi? *A király megígérte nekem saját szájúlag... hogy... hogy...*

- Hogy küld lovat, katonát - vágott közbe Alice, eléggé meggondolatlanul.

- Nahát, ez felháborító! - kiáltott fel hirtelen támadt indulattal Dingidungi. - Ház sarkánál hallgatóztál? Bokrok mögött bujkáltál? Kéményeken kukucskáltál? Különben honnan tudnád?

- Nem hallgatóztam - mondta Alice nagyon szelíden. - Egy könyvből tudom.

- Hja, vagy úgy! A *könyvekben* valóban írhatnak ilyesmiről - mondta Dingidungi valamivel higgadtabban. - Történelemkönyvnek hívják az olyat. Nohát, akkor nézz meg jól engem! Én olyan ember vagyok, aki már egy királlyal is beszélt, úgy ám! Lehet, hogy soha többé nem találkozol ilyennel, és hogy lásd, nem vagyok beképzelt, megengedem, hogy kezet fogj velem!
- Azzal fülig érő szájjal előrehajolt (kis híján lezuhant a falról), és kezet nyújtott Alice-nek. A kislány enyhe aggodalommal figyelte, míg megfogta a felé nyújtott kezet. „Ha még jobban vigyorogna, a szája két sarka hátul összeérhetne - gondolta -, és akkor nem tudom, mi lenne a fejével! Tartok tőle, hogy leesne a helyéről!”

- Igen, elküldi a seregét, emberestül, lovastul - folytatta Dingidungi. - Ők egy pillanat alatt föl-emelnek, bizony! Hanem ez a beszélgetés egy kissé gyorsan halad; térjünk vissza az utolsó előtti témára.

- Sajnos már nem emlékszem rá pontosan - mondotta Alice nagyon jólnevelten.

- Ebben az esetben elkezdhetjük előlről - állapította meg Dingidungi -, és most rajtam a sor, hogy megválasszam a témát... („Úgy beszél, mintha valami társasjátékot játszanánk!” - gondolta Alice.) Tehát kérdezek valamit. Mit is mondtál, hány éves vagy?

Alice rövid fejszámolást végzett, aztán így felelt:

- Hétéves és hathónapos.

- Tévedés! - kiáltotta Dingidungi diadalmasan. - Semmi ilyet nem mondtál!

- Én azt hittem, azt akarja kérdezni: „Hány éves vagy?” - mentegetőzött Alice.

- Ha azt akartam volna kérdezni, akkor azt is kérdeztem volna - mondta Dingidungi.

Alice nem akart újból vitába bocsátkozni, ezért inkább nem szólt semmit.

- Hét év és hat hónap! - ismételte Dingidungi elgondolkodva. - Kellemetlen életkor. Ha *tőlem* kértél volna tanácsot, én bizony azt mondtam volna: „Hagyd abba hétnél!”, de most már késő.

- A növekedéshez nem szoktam tanácsot kérni - mondta Alice kissé sértődötten.

- Gőgösebb vagy annál? - kérdezte a másik.

Alice ettől csak még jobban megsértődött.

- Úgy értem - mondta -, hogy egy ember sem állíthatja meg az időt.

- Egy ember talán nem - mondta Dingidungi -, de *kettő* igen. Kellő segítséggel megállhattál volna hétnél.

- Milyen szép öve van! - jegyezte meg Alice hirtelen. (Arra gondolt, hogy az életkorokról ennyi elég, és hogyha valóban felváltva választanak beszédtemát, akkor most ő következik.) - Vagyis - javította ki magát -, jobban mondva: szép nyakkendője... vagyis hogy öv... azaz... elnézést! - hebegett zavartan, mert Dingidungi egyre sértődöttebbnek látszott, és Alice már azt kívánta, bárcsak sose választotta volna ezt a témát. „De szeretném tudni - gondolta -, hol a nyaka, hol a dereka!”

Dingidungi szemlátomást egyre mérgesebb lett, percekig nem szólt egy szót sem. Mikor mégis megszólalt, hangja morgássá mélyült.

- Rendkívül durva sértés - mondta -, ha valaki övnek nézi az ember nyakkendőjét.

- Belátom, hogy ostoba voltam - felelte Alice olyan bűnbánó hangon, hogy Dingidungi megengesztelődött.

- Nyakkendő ez, te gyermek, méghozzá, mint mondtad, igen szép darab. A Fehér Királytól és a feleségétől kaptam. Bizony!

- Csakugyan? - álmélkodott Alice, és magában örült, hogy végül mégiscsak jó témát választott.

Dingidungi elgondolkodva keresztbe rakta a lábát, és kezével átfogta a térdét.

- Születésnapra ajándéknak szánták.

- Hogyan? - kérdezte Alice meglepetten.

- Selyempapírban - mondta Dingidungi.

- Úgy értem: mi az, hogy születésnapra ajándék?

- Az olyan ajándék, amit akkor kapsz, amikor nincs születésnapod.

Alice eltöprengett ezen.

- Én jobban szeretem a születésnapra ajándékot - mondta végül.

- Nem tudod, mit beszélsz! - förmedt rá Dingidungi. - Hány nap van egy évben?

- Háromszázhatvanöt - felelte Alice.

- És hány születésnapod van?

- Egy

- És ha háromszázhatvanötből kivonsz egyet, mennyi marad?

- Háromszázhatvannégy természetesen.

Dingidungi kételkedni látszott.

- Ezt papíron is szeretném látni - mondta.

Alice titkon elmosolyodott, miközben elővette kis jegyzetfüzetét, és felírta neki a kivonást:

$$\begin{array}{r} 365 \\ - 1 \\ \hline 364 \end{array}$$

Dingidungi elvette a füzetet, és nagyon alaposan áttanulmányozta.

- Ez így helyesnek látszik... - kezdte.

- De hiszen fejjel lefelé tartja! - vágott közbe Alice.

- Hát persze hogy fordítva tartottam! - mondta Dingidungi vígan, miközben Alice megfordította a füzetet. - Tudtam, hogy valami furcsa van rajta. Mondtam is, hogy helyesnek *látszik*... bár most épp nem volt időm, hogy jobban szemügyre vegyem... és ez azt jelenti, hogy háromszázhatvannégy olyan nap van egy évben, amikor születésnapodra ajándékot kaphatsz...

- Pontosan - felelte Alice.

- És csak egy marad a születésnap ajándékokra, érted? Ez aztán a dicsőség, mi?

- Nem tudom, mit ért azon, hogy „dicsőség” - mondta Alice.

Dingidungi megvetően mosolygott.

- Hát persze hogy nem érted, amíg én meg nem mondom. Úgy értettem: „Ez aztán az elsőprő erejű érvelés, mi?”

- De hát a „dicsőség” nem jelenti azt, hogy „elsőprő erejű érvelés” - ellenkezett Alice.

- Ha *én* használok egy szót - mondta Dingidungi megrovó hangsúllyal -, akkor az azt jelenti, amit én akarok, sem többet, sem kevesebbet!

- Az a kérdés - hitetlenkedett Alice -, vajon engedelmeskednek-e a szavak.

- Az a kérdés - így Dingidungi -, ki az úr és kész.

Alice sokkal zavartabb volt, semhogy erre bármit is válaszolni tudjon, s így egy perc elmúltával Dingidungi újból rákezdte:

- Mindegyiknek megvan a maga hangulata... különösen az ígék, azok a legrátartibbak. A mellénevekkel azt csinál az ember, amit akar, az ígékekkel nem... de *én* féken tudom tartani az egész társaságot! Kitapogathatatlan! Csak ennyit mondom!

- Volna olyan szíves elárulni, hogy ez mit jelent? - kérdezte Alice.

- No, így beszél egy értelmes gyerek - mondta Dingidungi nagyon elégedetten. - A „kitapogathatatlan” azt jelenti, hogy erről a témáról már eleget beszéltünk, és most már ideje elárulnod, mi járatban vagy, mert azt hiszem, nem itt akarsz leélni a hátralevő életedet.

- Elég sok mindent jelent ez az egyetlen szó. - Alice elgondolkodott.

- Ha ennyire megdolgoztatok egy szót - mondta Dingidungi -, akkor mindig adok neki jutalmat.

- Aha! - Alice elképedésében egyebet nem tudott szólni.

- Látnod kéne őket, amint szombat délutánonként körém gyűlnek - mondta Dingidungi, és komolyan ingatta a fejét -, tudod, a járandóságukért.

(Alice nem merte megkérdezni, hogy vajon mivel jutalmazza őket, így aztán én sem tudom most elárulni.)

- Úgy látom, ön kitűnően ismeri a szavak jelentését - mondta Alice. - Nem magyarázná el nekem *A gruffacsór* című vers értelmét?

- Halljuk! - szólt Dingidungi. - Meg tudok magyarázni minden verset, amit csak megírtak, és jó néhányat azok közül is, amelyet még nem írtak meg.

Ez nagyon ígéretesen hangzott, ezért Alice elszavalta az első versszakot:

*Nézsorra járt, nyalkás brigyók
turboltak, purrtak a zepén,
nyamlongott mind a pírityók,
bröftyent a mamsi plény.*

- Kezdetnek ennyi elég - vágott közbe Dingidungi. - Már ebben is elég sok nehéz szó van. *Nézsón* azt jelenti: négy óra, uzsonnaidő.

- Ezt eddig értem - mondta Alice -, és mit jelent a *nyalkás*?

- *Nyalkás* azt jelenti: nyalka és nyálkás. Nyalka ugyanaz, mint délceg. Két szó jelentése összevonva egy szóban.

- Értem. És mik azok a *brigyók*?

- Hát... a *brigyó* kicsit olyan, mint a borz, kicsit olyan, mint a gyík, és kicsit olyan, mint a dugóhúzó.

- Fura teremtmény lehet.

- Az is - mondta Dingidungi -, a fészkét napórák alá rakja, és sajtot eszik.

- És mit jelent az, hogy *turboltak, purrtak*?

- *Turbolni* annyit tesz, mint pörögni körbe-körbe, akár a *turbina*. *Purrni* pedig azt jelenti: fűzni, mint a pergő fűró.

- A *zepe* pedig a füves tisztás a napóra körül, ugye? - kérdezte Alice, és maga is meglepődött a saját leleményességétől.

- Persze. Azért *zepe* a neve, mert...

- Mert a napóra a közepén van - fejezte be a magyarázatot Alice.

- Pontosan. Mármost *nyamlong* azt jelenti, hogy *nyamvadtan* és *lengén szállong* (itt is két szó van összegyúrva). A *pírityók* egy sovány, borzas madár, mindenfelé kiállnak a tollai, úgyhogy olyan az egész, mint egy eleven tollseprű.

- És a *mamsi plény*?- tudakolta tovább Alice. - De csak ha nem terhelem vele túlságosan.

- Hát a *plény* az amolyan zöld disznó, de hogy a *mamsi* micsoda, abban nem vagyok biztos. Azt hiszem, onnan kapta a nevét, hogy eltévedt, és egyre azt mondogatja: „fogalmam sincs, hol vagyok”.

- És mit jelent az, hogy *bröftyen*?

- A *bröftyenés* valahol a bömbölés és a füttyentés között van félúton, a középén rőfögéssel... Lehet, hogy egyszer hallani fogod majd itt az erdőben... és mondhatom, egyszer hallani untig elég. Ki szavalta el neked ezt a nehéz költeményt?

- Egy könyvben olvastam - felelte Alice. - De szavaltak is már neked költeményt... azt hiszem, Subidu volt az, de az a vers sokkal érthetőbb volt ennél.

- Ami a költészetet illeti - mondta Dingidungi, és fölemelte egyik hatalmas tenyerét -, ha már arról van szó, én is tudok úgy szavalni, mint bárki más...

- Ó, erre nincs szükség! - mondta Alice gyorsan, remélve, hogy sikerül még idejében elejét vennie a dolognak.

- Az a mű, amelyet elő fogok adni - folytatta Dingidungi, észre sem véve a közbeszólást -, egyes-egyedül és kizárólag a te szórakoztatásodra íródott.

Alice úgy érezte, hogy ezek után mindenképpen illik végighallgatnia, ezért hát leült, és megadóan azt mondta:

- Köszönöm.

*Télen, mikor a táj fehér
dalolom ezt a kedvedér'.*

- Csak éppen ez nem dal, hanem vers - magyarázta Dingidungi.

- Tudom - felelte Alice.

- Hát ha tudod, még mielőtt elkezdtem volna, akkor jobb megfigyelő vagy, mint bárki más - jegyezte meg Dingidungi szigorúan. Alice elnémult.

*Tavasszal, ha zöld a határ,
elmondom, mi eszembe jár.*

- Köszönöm szépen - szólt közbe újra Alice.

*Nyáron, midőn forró a lég,
megérted nótám lényegét.
Ősszel, a lomb ha lázbeteg,
tollat fogsz, hogy papírra vesd.*

- Okvetlenül, ha olyan sokáig emlékszem rá - mondta Alice.

- Nem szükséges állandóan megjegyzésekkel fűszerezned a verset - utasította rendre Dingidungi -, nincs semmi értelmük, csak kizökkentenek.

*Üzentem a halaknak én:
„Parancsom ez, s igen kemény -”
A tengerből a kis halak
visszaüzentek, hallga csak,
mit felelt a sok kis hamis:
„Sir, nem tehetjük, ugyanis -”
Elment újabb üzenetem:
„Fogadjatok szót, mert ha nem -”
Csak kuncogott a sok betyár:
„Ejnye no, így dühöngni kár!”
Szóltam még egyszer - hasztalan,
falrahányt borsó volt szavam.
Csöbröt fogtam, újat s nagyot,
épp nagy terveimhez valót;
szívem dobolt, szívem szökellt,
csapnál csöbröm csurig betelt.
Akkor jött és szólt egy alak:
„Alusznak már a kis halak.”*

*Kereken megmondtam neki,
menjen őket felkelteni.
Hangosan s tisztán mondtam ezt,
dobhártyája majd megrepedt.
De ő hanyag volt s szemtelen,
így szólt: „Mit ordibál velem?
Szemtelen volt s igen hanyag,
így szólt: „Megyek értük, hacsak -”
Dugóhuzót kaptam legott,
s mondtam: „Én magam indulok.”
És mert az ajtót zárva lettem,
ráztam, rúgtam, dühöngve vertem,
s mert nem nyitotta senki sem,
kilincsét rángattam, hanem -*

Hosszú szünet.

- Ennyi az egész? - kérdezte Alice félénken.

- Ennyi az egész - mondta Dingidungi. - Ég veled.

Alice úgy gondolta, hogy ez túl hirtelen jött, de mivel ilyen nyomatékosan felszólították a távozásra, érezte, nem volna illendő maradnia. Így hát kezét nyújtott.

- Viszontlátásra! - mondta olyan vidáman, ahogyan csak tudta.

- Nem hiszem, hogy megismernélek, ha csakugyan viszontlátnánk egymást - felelte Dingidungi mogorván, és egyik ujját nyújtotta kézfogásra -, pontosan úgy nézel ki, mint a többi ember.

- Általában az arcról szokás felismerni valakit - jegyezte meg Alice komolyan.

- Hát éppen ez az én bajom - mondta Dingidungi. - A te arcod is ugyanolyan, mint akárki másé: két szem, ilyenförmán - mutatta a helyüket a levegőben -, középen az orr, alatta a száj. Mindig ugyanaz. De ha például a két szemed az arcodnak ugyanazon az oldalán volna, mondjuk... vagy a szád lenne fölül... az már segítene valamit.

- Csakhogy az nem volna szép - ellenkezett Alice. Dingidungi azonban csak lehunyta a szemét, és azt mondta:

- Ne becsméreld, amíg ki nem próbáltad.

Alice várt egy percet, hátha mond még valamit, de mivel nem nyitotta ki többé a szemét, és más módon sem vett tudomást róla, így újból elköszönt, s mivel választ erre sem kapott, csendesen odébbállt. Menet közben azonban így beszélt magában:

- Még egy ilyen kiismerhetetlen... - (ezt hangosan is kimondta, mert örült, hogy ilyen hosszú szót is tud használni) - még egy ilyen kiismerhetetlen alakot soha életemben...

A mondatot azonban nem tudta befejezni, mert hirtelen hatalmas robaj rázta meg az erdőt.

AZ OROSZLÁN ÉS AZ EGYSZARVÚ

A következő pillanatban rohanó katonák jelentek meg a fák között, először kettesével-hármasával, aztán már tízen-húszan egy csapatban, végül olyan tömegben, hogy szinte betöltötték az egész erdőt.

Alice egy fa mögé bújt, nehogy eltiporják, onnan figyelt, amíg elhaladtak mellette.

Soha életében nem látott még katonákat, akik ilyen ingatagon álltak volna a lábukon. Mindenbe belebotlottak és felbukfenceztek. Valahányszor elesett egy, őrajta is keresztülbucskázott még néhány, úgyhogy a földet csakhamar kis emberkupacok borították.

Aztán lovasok jöttek. Ők valamivel biztosabban közlekedtek, mint a gyalogosok, de valahányszor egy ló megbotlott, a lovasa abban a pillanatban lezuhant a hátáról. A kavarodás percről percre fokozódott, így Alice igen megörült, mikor végre egy tágasabb tiszásra ért, és ott találta a Fehér Királyt, aki buzgón körmölgetett a jegyzetfüzetébe.

- Elküldtem mindet! - kiáltotta a Király büszkén, mikor meglátta Alice-t. - Nem találkoztál véletlenül katonákkal az utad során, kedveském?

- De igen - válaszolta Alice -, azt hiszem, több ezerrel is.

- Négyezer-kettőszázhet a pontos szám - mondta a Király a jegyzetfüzet kimutatásai alapján. - Az összes lovat nem tudtam odaküldeni, mert, tudod, kettőre szükség van a játékban. És a küldöncök se mentek el. Mind a ketten bent vannak a városban. Nézz csak végig az úton, és mondd meg, jönnek-e már. Látsz valakit?

- Senkit - mondta Alice.

- Bárcsak nekem volna ilyen szemem - sóhajtott fel a Király fájdalmasan. - Még Senkit is meglátja! Ráadásul ilyen távolságból! Én bezzeg csak igazi embereket látok meg ebben a világításban!

Alice alig hallotta ezt, mert még mindig az utat fürkészte, egyik kezével a szemét árnyékolva.

- Végre látok valakit! - kiáltott fel hirtelen. - De nagyon lassan közeledik... és milyen furcsaságokat művel közben! (A küldönc ugyanis föl-le ugrándozott, hajladozott, mint az angolna, és járás közben hatalmas tenyereit oldalt kiterjesztette, mint két legyezőt.)

- Tudod - mondta a Király -, ő angolszász küldönc, és ezek angolszász furcsaságok. Csak akkor csinálja őket, ha örül. A neve Szaladár.

- A kedvesemet Sz-szel azért szeretem, mert Szórakoztató - kezdte Alice önkéntelenül. - Sz-szel azért utálok, mert Szörnyeteg. Nem etetem mással, mint... mint... mint Szendviccsel és Szénával. A neve Szaladár, és a háza...

- A háza egy szigeten áll - jegyezte meg a Király, akinek fogalma sem volt róla, hogy bekapcsolódott a játékba, míg Alice azon töprengett, hogy vajon milyen város neve kezdődik Sz-szel. - A másik küldönc neve pedig Cilindrián. Tudod, szükség is van kettőre. Az egyik jön, a másik megy.

- Tessék? - kérdezte Alice.

- Miért mondod, hogy tessék, ha nem adsz semmit? - mondta erre a Király.

- Én csak azt akartam mondani, hogy nem értettem, amit mondott, felség - magyarázta Alice. - Hogyhogy az egyik jön, a másik megy?

- Nem mondtam elég érthetően? - kérdezte a Király türelmetlenül. - Szükségem van kettőre, mert állandóan lótni-futni kell. Az egyik lót, a másik fut.

Ebben a pillanatban odaérkezett a küldönc. Alig kapott lélegzetet, úgy lihegett, ezért beszéd helyett csak a kezével hadonászott, és rémületes arcokat vágott a szegény Király felé.

- Ez az ifjú hölgy Sz-szel szeret téged - mondta a Király, mert azt remélte, hogy Alice bemutatásával el tudja terelni a küldönc figyelmét saját magáról. De hasztalan: az angolszász furcsaságok percről percre gyarapodtak, és a hatalmas szempár vadul forgott üregében.

- Megrémítesz! - kiáltott fel a Király. - Úgy érzem, mindjárt elájulok! Gyorsan egy szendvicset!

Erre a küldönc (Alice nagy mulatságára) kinyitotta a nyakában függő zsákot, és átadott egy sonkás szendvicset a Királynak, aki mohón bekebelezte.

- Még egy szendvicset! - rendelkezett a Király.

- Már csak széna maradt - mondta a küldönc a zsákba kukucskálva.

- Akkor szénát - motyogta a Király elhaló hangon.

Alice örömmel látta, hogy a szénától újból erőre kap.

- Ha az embert ájulás kerülgeti, a szénának nincs párja - jelentette ki a Király.

- Én azt hiszem, a hideg víz jobb - mondta Alice -, vagy a repülő.

- Nem azt mondtam, hogy nincs *jobb* - felelte a Király -, csak azt, hogy nincs *párja*.

Erre már Alice nem tudott mit mondani.

- Kit előztél meg az úton? - kérdezte a Király, miközben újra szénáért nyújtotta a kezét.

- Senkit - felelte a küldönc.

- Helyes - mondta a Király -, ez az ifjú hölgy is látta az előbb közeledni. És mivel még nincs itt Senki, aki nálad lassabban jár...

- Megteszem, ami tőlem telik - vágott közbe a küldönc komoran. - Biztos vagyok benne, hogy senki nem jár nálam gyorsabban.

- Hát persze, én is erről beszélek - mondta a Király. - Ha gyorsabban járna nálad, akkor előttem ért volna ide. No de mindegy, most, hogy ismét tudsz beszélni, elmondhatod nekünk, mi történik a városban.

- Megsúgom - mondta a küldönc, azzal tölcseért csinált a kezéből, s közel hajolt a Király füléhez. Alice csalódottnak érezte magát, mert ő is szeretne volna hallani a híreket. A küldönc azonban suttogás helyett teli torokból ordította: - Megint rákezdtek!

- Még hogy megsúgod! - kiáltott fel szegény Király, aki rémületében felugrott és remegett. - Ha ez még egyszer előfordul, én megvajaztatlak! Úgy megrázta a fejemet, mint egy föld-rengés!

„Ahhoz nagyon kicsi földrengés is elég...” - gondolta Alice, majd fennhangon azt kérdezte:

- Kik kezdték rá megint?

- Hát az Oroszlán meg az Egyszarvú, ki más - mondta a Király.

- Harcolnak a koronáért?

- Persze - mondta a Király -, és az egészben az a vicc, hogy az a korona az *enyém*. Fussunk, nézzük meg őket. - Azzal útnak eredtek; Alice közben a régi dalt dúdolgatta magában:

*Oroszlán és Egyszarvú a koronáért mentek öltre,
Oroszlán az Egyszarvút a városon végigpüfölte.
Kínálták fehér kenyérrrel és barnával őket,
sőt tortával, majd kiűzték a verekedőket.*

- És... aki... győz... az megkapja... a koronát? - kérdezte Alice a futástól elfúló lélegzettel.

- Jaj, dehogyis! - mondta a Király. - Micsoda ötlet!

- Legyen olyan jó... - zihálta Alice, miközben tovább futottak - álljunk meg egy kicsit... hogy levegőhöz jussak...

- Én volnék olyan jó - mondta a Király -, csak erőm nincs hozzá. Tudod, a pillanat oly gyorsan szalad el. Ezzel az erővel megpróbálhatnád megállítani a böszhedt Gyilkanyesszt!

Alice többé nem tudott megszólalni, így némán nyargaltak tovább, míg egyszer csak óriási embertömeget pillantottak meg, melynek közepén az Oroszlán és az Egyszarvú verekedett. Olyan porfelhő szállt körülöttük, hogy Alice először azt sem tudta, ki kicsoda, de aztán hamar felismerte az Egyszarvút a hosszú hegyes szarváról.

Alice-ék oda húzódtak, ahol Cilindrián, a másik küldönc álldogált a küzdőket figyelve, egyik kezében egy csésze teával, a másikban egy szelet vajjas kenyérrrel.

- Épp most szabadult a börtönből, és mikor bevitték, nem tudta befejezni az uzsonnáját - suttogta Alice-nek Szaladár -, odabent meg csak osztrigahéjat kapott, így aztán most nagyon éhes és szomjas. Hát hogy vagy, kedves barátom? - kérdezte aztán, és szeretettel átölelte Cilindrián vállát.

Cilindrián körülnézett, bólintott, aztán harapott egyet a vajjas kenyérből.

- Jól érezted magadat a börtönben, kedves barátom? - kérdezősködött tovább Szaladár.

Cilindrián újból körülnézett, és néhány könnycsepp gördült le az arcán, de szólni most sem szőtt.

- Beszélj már, hallod-e! - kiáltott rá Szaladár türelmetlenül. De Cilindrián csak majszolt, és kortyolt egyet a teából.

- Szólalj már meg, hé! - förmedt rá a Király. - Hogy áll a küzdelem?

Cilindrián óriási erőfeszítéssel lenyelt egy nagy falat vajjas kenyeret.

- Jól haladnak - fuldokolta -, már mind a ketten körülbelül nyolcvanhétszer a földre kerültek.

- Akkor azt hiszem, rövidesen hozzák a fehér kenyeret meg a barnát, ugye? - szólt közbe Alice nagy merészen.

- Már itt is van - mondta Cilindrián -, én is abból eszem egy darabot.

A küzdelemben épp szünet állt be: az Oroszlán meg az Egyszarvú lihegve leült a földre, a Király pedig így kiáltott:

- Tíz perc szünet és frissítők! - Szaladár és Cilindrián azonnal munkához látott: tálcákon fehér és barna kenyeret hordtak körül. Alice elvett egy darabot, hogy megköstölje, de *nagyon* száraz volt.

- Nem hiszem, hogy ma még verekednének - mondta a Király Cilindriánnak -, eredj és szólj a dobosoknak, hogy kezdhetik. - Cilindrián elugrándozott, mint a szöcske.

Alice egy-két percig némán nézett utána, de hirtelen földerült.

- Nézze! Nézze! - kiáltotta és előremutatott. - Ott rohan a Fehér Királynő! Az erdőből szaladt ki. Hogy ezek a királynők milyen gyorsan tudnak futni!

- Bizonyára valami ellenség van a nyomában - mondta a Király, anélkül hogy odanézett volna.
- Az erdő teli van velük.

- Nem siet a segítségére? - érdeklődött Alice, mert nagyon meglepte ez a nemtörődömség.

- Hasztalan, hasztalan - mondta a Király. - Félelmetes gyorsan szalad. Ezzel az erővel akár megpróbálhatnám megállítani a bőszhedt Gyilkanyesszt! De egy feljegyzést éppen készíthetek róla, ha gondolod... Kedves és szeretetreméltó teremtés - motyogta, miközben kinyitotta jegyzetfüzetét. - Azt, hogy „kedves”, nagy N-nel kell írni?

Ekkor az Egyszarvú lépdelt el mellettük zsebre vágott kézzel.

- Most csúcsformában voltam! - mondta a Királynak, éppen csak odapillantva elhaladtában.

- Hát igen, igen... - felelte a Király kissé bátortalanul. - De azért a szarvaddal mégsem kellett volna keresztülszúrnod.

- Nem fáj neki - mondta az Egyszarvú könnyedén, és már ment is tovább, de közben a tekintete Alice-re esett. Azonnal visszafordult, és egy ideig mélységes undorral méregette.

- Hát... ez meg... micsoda? - szólalt meg végül.

- Egy gyerek - felelte Szaladár buzgón, és Alice elé lépett, miközben a kezét amolyan angol-szász furcsaságképpen kiterjesztette felé. - Csak ma találtuk. Épp természetes nagyságú, és legalább kétszer olyan élethű!

- Mindig gondoltam, hogy léteznek mesebeli szörnyek! - mondta az Egyszarvú. - Eleven?

- Tud beszélni - mondta Szaladár ünnepélyesen.

Az Egyszarvú álmatagon Alice-re nézett, és így szólt hozzá:

- Beszélj, gyerek.

Alice szája önkéntelenül mosolyra húzódott, mikor megszólalt:

- Tudod, én meg az egyszarvúakról hittem azt, hogy mesebeli szörnyek. Egyet sem láttam még soha elevenen.

- No, most, hogy láttuk egymást - mondta az Egyszarvú -, ha te hiszel énbennem, akkor én is hiszek tebenned. Áll az alku?

- Rendben - felelte Alice.

- Rajta, öregem, hozd a szilvatortát! - folytatta az Egyszarvú a Király felé fordulva. - Barna kenyérről hallani sem akarok!

- Hogyne, hogyne - motyogta a Király, és intett Szaladárnak. - Nyisd ki a zsákot! - suttogta. - Gyorsan! De ne azt... az szénával van teli!

Szaladár elővett egy hatalmas tortát a zsákból, és Alice-nek adta, hogy tartsa addig, amíg tálcát és kést vesz elő. Hogy hogyan fért el ennyi minden abban a kis zsákban, azt Alice nem tudta volna megmondani. Olyan volt az egész, mint valami bűvészmutatvány.

Eközben hozzájuk lépett az Oroszlán. Nagyon álmosnak, fáradtnak látszott, a szeme félig lecsukódott.

- Hát ez meg mi? - kérdezte, és lustán pislogva Alice-re nézett. A hangja mélyen zengett, mint egy hatalmas harang.

- No mit gondolsz? - kiáltotta az Egyszarvú lelkesen. - Soha nem fogod kitalálni! Én se tudtam.

Az Oroszlán elcsigázott pillantást vetett Alice-re.

- Mi vagy: személy... tárgy... vagy fogalom? - kérdezte, minden szónál ásítva egyet.

- Ez egy mesebeli szörnyeteg! - vágta ki az Egyszarvú, még mielőtt Alice válaszolhatott volna.

- Akkor kínáld körbe a tortát, szörnyeteg - mondta az Oroszlán, azzal lefeküdt, és állát a mancsára fektette. - Üljetek le ti is - ez a Királynak és az Egyszarvúnak szólt -, és ne legyen suskus azzal a tortával!

A Királynak meglehetősen kényelmetlen volt a két hatalmas állat közé ülnie, de másutt nem akadt hely számára.

- Mekkora verekedhetnék most a koronáért - jegyezte meg az Egyszarvú, és sandán a koronára nézett, amely kis híján leesett a Király reszkető fejéről.

- Könnyűszerrel legyőznék - mondta az Oroszlán.

- Én nem vagyok abban olyan biztos - válaszolta az Egyszarvú.

- Hiszen végigpüföltelek a városon, te naposcsibe! - ordított az Oroszlán dühösen, és beszéd közben már félig fölemelkedett.

Itt közbevágott a Király, hogy elejét vegye a veszekedésnek. Nagyon megszeppent, a hangja csak úgy reszketett:

- Végig a városon? - kérdezte. - Az jó hosszú út. És a régi híd felé püfölted vagy a vásártér felé? Megjegyzem, a kilátás a régi hídról szebb.

- Nem is tudom - morogta az Oroszlán, miközben visszafeküdt a földre. - Nagy volt a por, nem láttam semmit. Hanem az a szörnyeteg meddig elpiszmozog a tortával!

Alice egy kis patak partján ülve ölébe vette a nagy tálcát, és szorgalmasan szeletelt.

- Ez igen durva sértés - mondta feleletképp az Oroszlánnak (azt, hogy szörnyetegnek szólítják, már egészen megszokta). - Már rengeteg szeletet levágtam, de mindig újból összeragadnak!

- Nem értesz a tükörtortákhoz - jegyezte meg az Egyszarvú. - Előbb oszd szét, azután szeleteld.

Ez ostobaságnak hangzott, de Alice engedelmesen fölkel, és körbehordta a tálcát, s lám, a torta szétvált három darabra.

- No *most* vágd fel - mondta az Oroszlán, mikor Alice visszament az üres tálcával a helyére.

- Hohó, ez így nincs rendjén! - kiáltott fel az Egyszarvú, míg Alice tanácstalanul ült a késsel a kezében, és azon törte a fejét, hogy vajon hogyan is lásson hozzá. - A szörnyeteg kétszer akkora darabot adott az Oroszlánnak, mint nekem!

- Magának viszont nem tartott meg semmit - mondta az Oroszlán. - Szereted a szilvatorrát, szörnyeteg?

De mielőtt Alice válaszolhatott volna, rákezdtek a dobosok.

Hogy honnan jön a lárma, azt nem tudta megállapítani; teli volt vele a levegő, át- meg átdübörgött a fején, úgy érezte, mindjárt megsüketül. Talpra szökkent, rémülten átugrott a patakon, még volt annyi ideje, hogy meglássa, amint az Egyszarvú és az Oroszlán fölkel nagy dühösen, amiért megzavarták a lakomájukat, aztán térdre esett, mindkét kezét a fülére szorította, hogy kirekessze a borzalmas hangzavart, de hiába.

- Hát ha ez se űzi ki őket a városból - gondolta -, akkor semmi!

„A SAJÁT TALÁLmányom”

Egy idő múlva a zaj fokozatosan elhalkult, míg végül néma csönd lett; Alice félve emelte föl a fejét. Nem látott senkit. Első gondolata az volt, hogy talán csak álmodta az Oroszlánt, az Egyszarvút meg azokat a furcsa angolszász küldöncöket. A nagy tálca azonban, amelyen a tortát próbálta fölszeletelni, még mindig ott hevert a lábánál. „Szóval mégsem álmodtam - gondolta -, hacsak nem vagyunk valamennyien ugyanannak az álomnak a szereplői. Csak azt remélem, hogy ez az *én* álmom, nem a Fekete Királyé! Nem szeretnék valaki más álmában létezni! - És így folytatta a gondolatsort: - Kedvem volna odamenni és fölébreszteni, hogy lássam, mi történik akkor!”

Gondolatait éles kiáltás szakította félbe:

- Hohó! Hohó! Sakk!

Egy fekete páncélba öltözött Huszár ügetett oda hozzá, kezében hatalmas buzogánnyal. Amikor odaért Alice mellé, a ló hirtelen megállt.

- A foglyom vagy! - kiáltotta a Huszár, miközben lebukfencezett a lóról.

Alice-t még hirtelen riadalmában is inkább a Huszár testi épsége aggasztotta, mint a saját biztonsága, ezért kíváncsian figyelte, míg visszakapaszkodott a nyeregbe. Amint ismét elhelyezkedett odafönt, újból elkezdte:

- A foglyom... - De félbeszakította egy újabb kiáltás:

- Hohó! Hohó! Sakk!

Alice meglepetten nézett körül, vajon merről jön az újabb ellenség.

Ez azonban egy Fehér Huszár volt. Alice mellé rúgtatott, és megálláskor ugyanúgy lezuhant a lóról, ahogyan a Fekete az imént. Amikor visszakapaszkodott, a két huszár szótlanul megállt egymással szemben. Alice zavartan nézett egyikről a másikra.

- Ő az *én* foglyom! - szólalt meg végül a Fekete Huszár.

- Igen, de én kiszabadítom! - felelte a Fehér.

- Hát akkor meg kell érte küzdenünk - mondta a Fekete, és föltette a sisakját (amely eddig a nyeregkapán lógott, és lófej-alakot formázott).

- Ugyebár megtartod a játék szabályait? - érdeklődött a Fehér Huszár, miközben ő is fölrakta a sisakját.

- Mindig - felelte a Fekete, és azzal nekiálltak döngetni egymást. Alice egy fa mögé bújt, hogy kitérjen a csapások elől.

„Vajon mik lehetnek a játékszabályok? - töprengett magában a küzdelmet figyelve, félénken ki-kikukucsálva rejtekhelyéről. - Az első szabály alighanem az, hogy ha az egyik lovag eltalálja a másikat, akkor az okvetlenül lezuhan a lóról, ha viszont elhibázza, akkor ő maga esik le... Egy másik szabály bizonyára úgy szól, hogy az ellenfeleknek akként kell tartaniuk a buzogányt, ahogyan a bábszínházi báboknak. Micsoda zajt csapnak, amikor lezuhannak a lóról! Mintha hatalmas kondérok dobódnának a földre! És a lovak milyen nyugodtak! Úgy tűrik ezt a lezuhanást-fölkapaszkodást, mintha csak fából volnának!”

Egy további játékszabály az lehetett, bár Alice ezt nem vette észre, hogy az ellenfelek lezuhanván mindig a fejükre estek; a csata pedig úgy fejeződött be, hogy mindketten egyszerre fordultak le a lóról, egymás mellé. Mikor feltápáskodtak, kezet ráztak, aztán a Fekete Huszár nyeregbe szállt és elporoszkált.

- Pompás diadal, nemde? - kérdezte a Fehér Huszár nagy lihegve.

- Nem tudom - kételkedett Alice. - Nem szeretnék senki fogságába esni. Én királynő akarok lenni.

- Az is leszel, ha átkelsz a következő patakon - mondta a Fehér Huszár. - Az erdő széléig elkísérlek, de aztán, tudod, vissza kell fordulnom. Ott vége a lépéseimnek.

- Nagyon szépen köszönöm - mondta Alice. - Lesegíthetem a sisakodat? - kérdezte aztán, mert látta, hogy ez a feladat meghaladja a Huszár erejét. Alice-nak azonban végül sikerült kiráznia belőle.

- Így mindjárt könnyebben lélegzik az ember - jelentette ki a Huszár, két kézzel hátrasöpörve borzas haját, és szelíd arcát Alice felé fordítva, szomorúan ránézett. A kislány még soha életében nem látott ilyen különös katonát.

A Huszár páncélruhát viselt, amely láthatólag nem illett a termetére, a hátára pedig egy kis ládikó volt szíjazva, mégpedig fejjel lefelé, hogy a fedele nyitva lógott rajta. Alice élénk kíváncsisággal nézte.

- Látom, a dobozomat csodálsz - mondta a Huszár barátságosan. A saját találmányom: ruhaneműt és szendvicseket tartok benne. Amint látod, fejjel lefelé hordom, így nem esik bele az eső.

- Viszont *kiesnek* belőle a tárgyak - jegyezte meg Alice csöndesen. - Nem látod, hogy a fedele nyitva van?

- Ezt nem tudtam - bosszankodott a Huszár. - Akkor hát alighanem minden kiesett belőle. Ezek szerint a doboznak sincs már haszna. - Míg beszélt, leoldozta a hátáról, és már épp be akarta dobni a bozótba, majd egy hirtelen ötlettel gondosan egy faágra akasztotta.

- Tudod-e, miért csináltam ezt? - kérdezte Alice-t.

Alice csak a fejét rázta.

- Arra számítok, hogy esetleg egy méhcsalád belefészkel... és akkor az enyém lesz a méz.

- De hiszen már ott lóg egy méhkas vagy valami ahhoz hasonló a nyeregre erősítve - figyelmeztette Alice.

- Igen, méghozzá nagyon jó méhkas - mondta a Huszár rosszkedvűen -, a legjobbak közül való. És mégis: egy méh nem sok, annyi se jött a közelébe eddig. Az a másik pedig egy egérfogó. Úgy gondolom, az egerek tartják távol a méheket vagy a méhek az egereket, hogy melyik igaz a kettő közül, azt nem tudom.

- Épp azon törtem a fejem, hogy vajon mire jó az az egérfogó - mondta Alice. - Nem valószínű, hogy a ló hátán egerek mászkálnának.

- Nem valószínű, meglehet - felelte a Huszár -, de ha egyszer mégis feltűnnének, nem szeretném, ha itt szaladgálnának összevissza... Tudod - folytatta kis szünet után -, az a legjobb, ha az ember *mindenre* fölkészül. Ezért is hord a lovam bokavédőt.

- És az mire jó? - tudakolta Alice.

- Cápaharapás ellen - hangzott a válasz. - Ez is a saját találmányom. De most már menjünk. Elkísérlek az erdő széléig... Hát az a tálca mire való?

- Szilvatorta alá - felelte Alice.

- Akkor az a leghelyesebb, ha magunkkal visszük - javasolta a Huszár. - Szükségünk lehet rá, ha valahol netán szilvatortát találunk. Segíts betenni ebbe a zsákba.

Ez a művelet jó sokáig tartott, bár Alice elég szélesre nyitotta a zsák száját, de a Huszár rendkívül ügyetlen volt. Az első két-három próbálkozás során a tálca helyett ő maga esett bele a zsákba.

- Azért fért be olyan nehezen - magyarázta, miután végre sikerült begyömöszölni a tálcát -, mert a zsákban túl sok gyertyatartó van. - Azzal a nyeregre akasztotta, az ott függő répák, piszkavasak, miegyebek mellé. - Remélem, a hajad jól odanőtt a fejedhez - folytatta a Huszár, miközben útnak indultak.

- Csak úgy, ahogy szokásos - mosolygott Alice.

- Az aligha lesz elég - aggodalmaskodott kísérője. - Tudod, itt *nagyon* erősek a szelek. Majd-nem olyan erősek, mint a paprika.

- És van már valami találmányod azellen, hogy a szél le ne fújja az ember haját? - érdeklődött Alice.

- Még nincs - felelte a Huszár -, de a haj hullása ellen már van.

- És mi az?

- Először is - kezdte a Huszár - vesd az ember egy pálcát. Aztán a haját erre felfuttatja, mint a szőlőt. Mármint a hajhullásnak az az oka, hogy a haj lefelé *lóg*... Tudod, ugyebár, hogy a tárgyak *fölfelé* soha nem hullanak. Ez is az én saját találmányom. Kipróbálhatod, ha akarsz.

Alice rövid gondolkodás után úgy találta, hogy ez a módszer mégsem célszerű, közben felfelgátte lovára a szegény Huszárt, aki szemlátomást nem volt valami kiváló lovas.

Valahányszor a ló megállt (ami gyakran megesett), a Huszár előrezuhant. Valahányszor megindult (mindannyiszor meglepetésszerűen), a Huszár hátrafelé bucskázott le róla. Egyébként eléggé jól haladt, eltekintve attól a szokásától, hogy olykor oldalvást fordult le a lóról, mégpedig rendszerint azon az oldalon, ahol Alice ment, ezért a kislány hamar megtanulta, hogy nem tanácsos *egészen* közel haladnia hozzá.

- Úgy látom, nincs valami nagy gyakorlatod a lovaglásban - kockáztatta meg a kijelentést Alice, miközben az ötödik zuhanás után nyeregbe segítette a Huszárt.

Útitársa meglepett arcot vágott, sőt meg is sértődött.

- Ugyan, honnan veszed ezt? - kérdezte, miközben visszakecmergett a nyeregbe, fél kézzel Alice haját markolva, nehogy leessen a túloldalon.

- Az emberek általában nem szoktak ilyen gyakran leesni a lóról, ha van gyakorlatuk.

- Rengeteg gyakorlatom van - mondta a Huszár nagyon komolyan. - Rengeteg!

Alice erre nem tudott mást mondani, mint azt:

- Tényleg? - ezt azonban igyekezett a lehető legbarátságosabban kérdezni. Szótlatlanul mentek tovább, a Huszár behunyta a szemét, motyogott magában, Alice pedig aggodalmasan várta a következő zuhanást.

- A lovaglásban az a művészet - kezdte a Huszár hirtelen, és jobb karjával széles mozdulatot tett -, hogy az ember megtartsa az... - Itt a mondat ugyanolyan hirtelen véget ért, mint ahogyan elkezdődött, mert a Huszár a feje tetejére esett, épp Alice lába elé. A kislány komolyan megijedt ettől, míg fölsegítette, aggódva kérdezgette:

- Ugye, csontod nem törött?

- Semmi említésre méltó - mondta a Huszár, mintha két-három csonttörés mit se számítana. - Szóval, mint mondtam: a lovaglásban az a művészet, hogy az ember megtartsa az egyensúlyát. Így ni, látod?

Eleresztette a gyepelőt, és mindkét karját kiterjesztette, így mutatva be lovaglóművészetét. Ezúttal a hátára puffant, a ló lába alá.

- Rengeteg gyakorlatom van! - ismételte folyvást, miközben Alice talpra segítette. - Rengeteg!

- Hiszen ez nevetséges! - kiáltotta Alice, aki egészen kijött a béketűrésből. - Kerek faló kellene neked, az bizony!

- És az vajon simán halad? - kérdezte a Huszár élénk érdeklődéssel, közben hirtelen mindkét karjával átölelte a ló nyakát, épp idejében ahhoz, hogy elejét vegye egy újabb lepattanásnak.

- Sokkal simábban, mint egy valódi ló - mondta Alice, és kis sikkantással felnevetett; egyszerűen képtelen volt visszafojtani.

- Beszerzek majd egyet - mormogta magában a Huszár elgondolkodva. - Egyet vagy kettőt... vagy többet.

Kis szünet következett, aztán a Huszár így folytatta:

- Én nagy feltaláló vagyok. Gondolom, észrevetted, hogy mikor legutóbb fölsegítettél a földről, elgondolkodó kifejezés ült az arcomon.

- Valóban, egy kicsit komolynak tűntél - felelte Alice.

- Épp akkor találtam fel ugyanis egy új módszert az akadályon való átkelésre. Szeretnéd hallani?

- Hogyne, nagyon is - mondta Alice udvariasan.

- Elmondom, hogyan találtam fel - kezdte a Huszár. - Azt mondtam magamnak: „Csak a láb okoz problémát: a *fej* már amúgy is eléggé magasan van.” Mármost először is a fejemet az akadály tetejére teszem, aztán a fejem tetejére állok... akkor már a láb is megfelelő magasságban van ugyebár... és, nemde, már át is jutottam.

- Hát igen - felelte Alice elgondolkodva -, azt hiszem, ilyen módon csakugyan átjutsz az akadályon, de nem gondolod, hogy ez kissé bonyolult?

- Még nem próbáltam ki - mondta a Huszár komolyan -, ezért nem tudok biztosat mondani, de... csakugyan, attól tartok, hogy valóban *kissé* bonyolult volna.

Olyan kedveszegett lett ettől, hogy Alice jobbnak látta, ha sürgősen témát változtat:

- Milyen különös sisakod van! - mondta vidoran. - Ez is a saját találmányod?

- Igen - mondta -, de föltaláltam ennél jobbat is; az olyan alakú volt, mint egy kihegyezett ceruza. Amikor a fejemem volt, én leestem a lóról, a sisak csúcsa szinte azonnal leért a földre, és így, ugyebár, az esés hossza jelentősen megrövidült. Az is igaz viszont, hogy fennállt a *beleesés* veszélye. Ez is megtörtént velem egyszer, és a dologban az volt a legrosszabb, hogy

mielőtt kimászhattam volna belőle, arra jött a másik Fehér Huszár, és föltette a sisakot. Azt hitte, az övé.

A Huszár olyan komolyan adta elő az esetet, hogy Alice nem mert nevetni.

- Attól félek - mondta remegő hangon -, öneki sem tett jót, hogy a feje tetején voltál.

- Hát ugye, meg kellett rúgnom - mondta a Huszár gondterhelten. - Akkor aztán levette a sisakot... de még hosszú időbe telt, amíg ki tudtam szabadulni. És nem is ment fájdalommentesen. Mire kijutottam, olyan sebes voltam mindenütt... olyan sebes, mint a szélvész.

- De a szélvész nem *úgy* sebes - tiltakozott Alice.

A Huszár a fejét rázta.

- Biztosíthatlak, hogy sebes voltam én mindenhogy - mondta felhevülve, és közben széles mozdulatot tett a karjával. Azonnal lefordult a nyeregből, és fejjel belezuhant egy mély árokba.

Alice odaszaladt az árok széléhez, és lenézett. A baleset most jobban megrémítette a szokottnál, hiszen a Huszár egy ideje már egész biztonságosan ült a nyeregben, és a kislány attól félt, hogy ezúttal igazán komoly baja történt. Nem látott kísérőjéből mást, mint a két talpát, de megnyugodott, amikor a Huszár a megszokott hangján szólalt meg:

- Sebes voltam én mindenhogy - ismételte -, viszont tőle különös gondatlanság volt feltenni valaki másnak a sisakját, ráadásul úgy, hogy a tulajdonos is benne van.

- Hogy tudsz ilyen nyugodtan beszélni fejjel lefelé? - kérdezte Alice, azzal a lábánál fogva kivonszolta az árokból, és egy buckának támasztotta.

A Huszárt szemlátomást meglepte a kérdés.

- Mit számít, hogy milyen helyzetben vagyok? - kérdezte. - Az elmém közben változatlanul működik. Sőt az az igazság, hogy minél inkább fejjel lefelé vagyok, annál több találmány jut az eszembe. Életem legnagyobb teljesítménye volt - folytatta kis hallgatás után -, hogy feltaláltam egy újfajta pudingot, miközben a húsételt ettük.

- És a következő fogásnak már el is készítették? - kérdezte Alice. - Az aztán valóban gyors munka lehetett.

- Hát a *következő* fogásnak éppen nem - mondta a Huszár lassan, elgondolkozva. - Nem, a következő *fogásnak* biztosan nem.

- Akkor a következő napon készítették el, igaz? Gondolom, egy vacsorához két pudingot úgysem ettetek volna meg.

- Hát a *következő* napon éppen nem - ismételte a Huszár, ugyanúgy, mint az előbb. - A következő *napon* biztosan nem. Az az igazság - mondta a fejét lehorgasztva, és a hangja is egyre lejjebb és lejjebb szállt -, nem hiszem, hogy azt a pudingot *valaha* is megcsinálták volna! Tulajdonképpen abban sem bízom, hogy egyszer majd meg fogják csinálni. De mégis igen ügyes puding volt.

- És miből készült volna? - kérdezte Alice, aki észrevette, hogy a puding története elkedvetleníti a Huszárt, és remélte, hogy fel tudja vidítani.

- Itatóspapírral kezdődött - nyögte a Huszár feleletképpen.

- Hát, ami azt illeti... az nem lehetett valami gyönyörűség...

- Az, hogy gyönyörűséges volt, nem kifejezés - vágott közbe a Huszár felvillanyozva. - El sem tudod képzelni, mit számít, ha az ember hozzáad ezt-azt... például puskaport és pecsétviaszt. Itt el kell hogy hagyjalak.

Alice erre nem tudott mit felelni; épp a pudingon járt az esze.

- Szomorú vagy - mondta a Huszár aggódalmasan -, hadd énekeljek el neked egy dalt, hogy fölvidulj.

- Nagyon hosszú? - kérdezte Alice, mert aznap már bőven kijutott neki versekből, dalokból.

- Hosszú - mondta a Huszár -, de nagyon-nagyon szép. Aki csak hallja, vagy megkönnyezi, vagy...

- Vagy? - érdeklődött Alice, mert a Huszár itt hirtelen elhallgatott.

- Vagy nem könnyezi meg, ugyebár. A dal a *Lazac-szemek* címet viseli.

- Aha, szóval így hangzik a címe! - mondta Alice, és megpróbált érdeklődést eröltetni magára.

- Nem, nem érted a dolgot - a Huszár kissé ingerült lett. - A dal ezt a címet *viseli*. De a címe úgy *hangzik*: *A vén apó*.

- Tehát azt kellett volna mondanom az előbb: „Aha, szóval ez a címe!” Ugye? - helyesbített Alice.

- Dehogyan, az más dolog! A dal címe tudniillik *Megélhetés*, de ez csak a *címe*, ugyebár; a dal maga nem ez.

- Hát akkor mi a dal? - kérdezte Alice, immár tökéletesen összezavarodva.

- Épp rá akartam térni - felelte a Huszár. - A dal tulajdonképpen nem más, mint az *A kapun üldögélt*; a zene is saját szerzeményem.

És így szólván megállította lovát, a kantárszárát a ló nyakára vetette, majd fél kézzel lassan ütve a tempót, bolondos, szelíd arcán halvány mosollyal elkezdte.

A különös események közül, amelyeket átélt Tükörországbán, Alice erre emlékezett később a legpontosabban. Évek múlva is úgy vissza tudta idézni, mintha csak tegnap történt volna: a Huszár szelíd kék szemét és kedves mosolyát, a haján átsütő lenyugvó napot, melynek sugaraitól különösen csillogott a páncélruha, a nyugodtan legelésző lovat a nyakában lógó kantárszárral s a háttérben az árnyas erdőt... Úgy fogadta magába ezt a látványt, mint valami festményt, és egyik kezével beárnyékolva a szemét, egy fának támaszkodva figyelte ezt a különös párost, félálomban hallva a szomorkás dallamot.

„Hanem a zene nem a saját szerzeménye - gondolta közben -, ez egy régi népdal.” Aztán csak állt, és odaadóan figyelt, de könny nem szökött a szemébe.

Elmondom az elmondhatót -

ne várj hosszú mesét.

Láttam egyszer egy vén apót,

a kapun üldögélt.

Kérdeztem őt: „Apó, ki vagy?

Élted hogy tengeted?”

S szavát úgy fogta fel az agy,

mint szita a vizet.

„Lepkét szedek” így szólt a vén,
„buzakalászon,
húsgombócokká gyúrom én,
s az utcán árulom;
kik a viharzó tengeren
járnak, azok veszik -
életem hát így tengetem,
mert többre nem telik.”

Akkor a zöld bajuszkenőcs
járt az eszembe épp,
s hogy hatását takarni bölcs
ernyővel, bármiképp.
Így nem volt válaszom se kész,
hisz fejem másba főtt,
hát megböktem: „Halljam, hogy élsz!”
s jól kupán csaptam őt.

Szelíd szavával szólt az agg:
„Járok bércek tövén,
s ha egy patak élém akad,
azt lánggra gyújtom én.
Így készül a híres-neves
Makasszár-hajolaj,
a munkám nem túl érdekes,
pénznél meg több a baj.”

De már új terven járt eszem:
hájkurát inditok,
ki mindennap hájat eszen,
hízik, mint a pocok.
Megráztam hát a vaksi vént,
hogy arca kékre vált,
s ráförmédtem: „Halljuk, miként
élsz meg, az angyalát!”

Szólt ő: „Fenyéren, szirtfokon
gyűjtök lazac-szemet,
és mellénygombnak faragom,
amíg az éj befed.
Nem kapok értük aranyat,
ezüst is ritka bér,
mert belőlük kilenc darab
fél rézfityinget ér.

Néha kiflit kutatva ások,
vagy zabot hegyezek,
lépvesszővel rákot vadászok,
sóval vörösbeget.
Nos hát, így tartom fenn magam,
és most, ha megbocsát,
uraságodra boldogan
ürítenék kupát.”

*Felfogtam, mert új terveit
kifőzte épp agyam:
ha borban pácolják, a híd
eláll rozsdátalan.
Megköszöntem hát a mesét,
mellyel élembe állt,
s főként hogy uraságomért
üritene kupát.*

*S azóta, ha úgy alakul,
hogy ujjam enyvbe bök,
vagy bal cipőbe makacsul
jobb lábat gyömködök,
vagy ha ráejtek tyukszememre
egy rozsdás gőzekét,
mindig pityergek, mert a szende
öregapót hozza eszembe -*

*szava szelíd, a hangja gyenge,
hó üstöke a szélbe lengve,
varjút formáz a képe szembe,
pillantása izzó kemence,
bánatán búsan elmerengve
ringatja testét, tente-tente,
szája motyog csak, mintha benne
egy szakajtó kelt tészta lenne,
s bivalyként hortyog a fülembe -
őt, az apót, ki estelente
a kapun üldögélt.*

Miután a Huszár eldalolta a balladát, kezébe vette a kantárszárat, és lovát visszafordította.

- Most már csak pár méter van hátra - mondta -, lefelé a domboldalon, aztán át azon a kis patakon, és királynő leszel. De ugye azt még megvárod, amíg befordulok ott az ösvényen? - kérdezte, mikor Alice sóvár pillantással a patak felé fordult. - Nem tart soká. Te csak állj itt, és integess a zsebkendőddel, amíg el nem tűnök a kanyarban. Tudod, az erőt adna nekem.

- Hát persze hogy megvárom - felelte Alice -, és nagyon köszönöm, hogy ilyen messzire elkísértél... meg a dalt is. Igazán nagyon tetszett.

- Reméltem is - mondta a Huszár bizonytalanul -, bár nem sírtál rajta annyit, mint vártam.

Kezet ráztak, aztán a Huszár lassan belovagolt az erdőbe. „Remélem, csakugyan befordul az ösvényen - gondolta Alice, míg figyelte a távozót. - De nem, ettől féltem: lefordult! Pont a feje tetejére, mint rendszeren! Viszont elég hamar nyeregbe szállt... Talán azért, mert annyi mindent ráaggatott arra a lóra...” Így beszélt magában, míg figyelte az ösvényen nyugodtan poroszkáló lovat meg a Huszárt, aki előbb az egyik oldalon zuhant le róla, majd a másikon. A negyedik vagy ötödik lepottyanásnál elért az út kanyarulatához, akkor Alice a zsebkendőjével intett, és megvárta, míg a Huszár eltűnik a szeme elől.

- Remélem, ez valóban erőt adott neki - mondta Alice, és megfordult, hogy lefusson a domboldalon. - Itt az utolsó patak, aztán pedig királynő leszel belőlem! Milyen csodálatos!

Néhány lépéssel a patak partján termett.

- A nyolcadik mező! - kiáltotta, miközben átugrott: és a földre huppant a túlsó parton, hogy megpihenjen. A pázsit puha volt, mint a moha, és virágágyak tarkították.

- De örülök, hogy végre megérkeztem!... Mi ez itt a fejemen? - kiáltott fel rémülten, és megragadta azt a súlyos valamit, amely szorosan körülölelte a homlokát. - Hogyan kerülhetett a fejemre anélkül, hogy észrevettem volna? - töprengett, miközben levette a valamit a fejéről, és az ölébe tette, hogy megvizsgálja, mi lehet.

Egy aranykorona volt.

ALICE KIRÁLYNŐ

- Hiszen ez nagyszerű! - ujjongott Alice. - Sosem hittem volna, hogy ilyen hamar királynő lesz belőlem. Hanem egyet mondok, felség - folytatta szigorúan -, nem vezet jóra, ha tovább is itt heverészik a fűben! Egy királynőnek ügyelnie kell a méltóságára!

Így hát felállt, és sétálgatni kezdett; előbb kissé mereven, mert attól tartott, hogy leesik a koronája, de aztán azzal nyugtatta meg magát, hogy úgysem látja senki.

- Ha valóban királynő vagyok - mondta, miközben visszaült a fűbe -, idővel bizonyosan megtanulom viselni.

Az utóbbi időben annyi különös dolog történt, hogy csöppet sem lepődött meg, amikor egyszer csak azt vette észre: a Fekete és a Fehér Királynő ott ül szorosan mellette. Szerette volna megkérdezni, hogyan kerültek oda, de félt, hogy ez udvariatlanság volna. Abban azonban nincs semmi rossz, gondolta, ha megkérdezi, vajon vége van-e a játszmának.

- Kérem - kezdte -, volnának olyan szívesek megmondani, hogy...

- Akkor beszélj, ha kérdeznék! - förmedt rá a Fekete Királynő éles hangon.

- De hát ha mindenki betartaná ezt a szabályt - ellenkezett Alice, mert szeretett vitatkozni -, és mindig csak akkor szólalna meg, ha kérdezik, és a másik ember is arra várna, hogy megszólítsák, akkor soha senki se szólalna meg, és...

- Ostobaság! - mérgelődött a Fekete Királynő. - Hát nem érted, te gyerkőc, hogy... - itt abbahagyta, és egy percig összevont szemöldökkel gondolkozott, aztán hirtelen témát váltott. - Hogy értetted azt, hogy ha valóban királynő vagy? Mi jogon nevezed magad így? Nem lehetsz királynő addig, amíg a vizsgát le nem teted. És minél előbb nekikezdünk, annál jobb.

- Én csak azt mondtam: „ha”! - védekezett Alice erőtlenül.

A két királynő összenézett, aztán a Fekete gúnyosan megjegyezte:

- Szerinte csak azt mondta: „ha”!

- Hiszen ennél sokkal többet mondtál! - nyöszörögte a Fehér Királynő, és a kezét tördelte. - Jaj, sokkal, de sokkal többet!

- Úgy is van - mondta a Fekete Királynő Alice-nak. - Mindig az igazat mondd, előbb gondolkozz, aztán beszélj, és utána írd is le.

- De hát semmi értelme... - kezdte Alice a védekezést, de a Fekete Királynő közbevágott:

- Pontosan ezt kifogásolom! Hogy semmi értelmed! Mit gondolsz, mi haszna van egy értelem nélküli gyereknek? Még egy viccnél is lényeges, hogy értelme legyen, egy gyerek pedig fontosabb egy viccnél, remélem. Ezt akkor sem tagadhatod, ha a fejed tetejére állsz.

- Nem szoktam a fejem tetején állva tagadni - vetette ellen Alice.

- Senki sem állította, hogy szoktál - mondta a Fekete Királynő -, én csak azt mondtam, hogy akkor sem tagadhatod.

- Olyan lelkiállapotban van - vélekedett a Fehér Királynő -, hogy mindenképpen tagadni szeretne valamit, csak azt nem tudja, mit.

- Rosszindulatú, ellenszenves természet - jegyezte meg a Fekete Királynő, és ezután egy-két perces kínos csend következett.

A hallgatást a Fekete Királynő törte meg. Azt mondta a Fehérnek:

- Meghívlak Alice estélyére.

A Fehér Királynő bágyadtan mosolygott, és így felelt:

- Én pedig meghívlak téged.

- Nem is tudtam, hogy estélyt adok - mondta Alice -, de ha így van, akkor azt hiszem, nekem kellene meghívnom a vendégeket.

- Megadtuk a lehetőséget, hogy megtedd - jegyezte meg a Fekete Királynő -, de merem állítani, hogy nem sok órát vettél jó modorból.

- Az órán nem jó modort tanítanak - mondta Alice -, hanem számtant meg ilyesfélét.

- Tudsz összeadni? - kérdezte a Fehér Királynő. - Mennyi egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy meg egy?

- Nem tudom - felelte Alice. - Nem tudtam követni.

- Összeadni nem tud - jelentette ki a Fekete Királynő. - Kivonni tudsz? Vonj ki nyolcból kilencet.

- Nyolcból kilencet nem tudok - válaszolta Alice nagy igyekezettel -, de...

- Kivonni sem tud - szögezte le a Fehér Királynő. - Tudsz-e osztani? Ossz el egy kenyeret egy késsel. Mi az eredmény?

- Azt hiszem... - kezdte Alice, de a Fekete Királynő válaszolt helyette:

- Vajas kenyér természetesen. Próbáljunk még egy kivonást. Adva van egy kutya meg egy csont. Vond ki a csontot. Mi marad?

Alice eltöprengett.

- A csont, ugye, nem marad, ha kivontam... a kutya se maradna, hanem jönne, hogy megharapjon... és bizony én se maradnék!

- Tehát azt mondd, hogy semmi sem maradna? - kérdezte a Fekete Királynő.

- Igen, azt hiszem, ez a válasz.

- Téves, mint a többi - mondta a Fekete Királynő. - A béketűrés maradna.

- Hogyhogy? Nem értem.

- Hát figyelj csak ide! - fakadt ki a Fekete Királynő türelmetlenül. - Ugyebár, a kutya kijönne a béketűrésből?

- Lehet - felelte Alice óvatosan.

- Hát akkor ha a kutya elmegy, a béketűrés csak ott marad! - kiáltotta a Királynő.

Alice erre, amilyen komolyan csak tudta, azt mondta:

- Lehet, hogy az is elmenne, csak más irányba. - De közben ezt gondolta: „Hogy mi micsoda sületlenségeket beszélünk összevissza!”

- Számolni tehát egyáltalán nem tud! - mondták a királynők kórusban, nyomatékosan.

- És te tudsz számolni? - fordult Alice hirtelen a Fehér Királynőhöz, mert nem volt ínyére, hogy ilyen ostobának nézik.

A Királynő eltátotta a száját, a szemét meg becsukta.

- Összeadni tudok - válaszolta -, ha elég időm van rá... de kivonni, azt semmi esetre sem!

- Az ábécét ugyebár tudod - mondta a Fekete Királynő.

- Hát persze - felelte Alice.

- Én is - suttogta a Fehér Királynő. - Majd sokszor átismételjük együtt. És elárulok egy titkot: egybetűs szavakat is el tudok olvasni! Hát nem nagyszerű? De azért ne csüggedj. Majd te is megtanulod, ha itt lesz az ideje.

Itt ismét a Fekete Királynő vette át a szót:

- Értesz gyakorlati dolgokhoz? - kérdezte. - Hogyan készül a ház?

- Ezt tudom! - kiáltotta Alice fellelkesülve. - Először is alapot ásnak...

- Hibás! - vágott közbe a Királynő. - Nem *ásnak*, hanem *ássák* a lapot! És különben is: miféle lapot ásnak?

- Az nem lap - magyarázta volna Alice -, hanem arra húzzák fel a négy falat...

- Négy falat *micsodát* húznak fel? És vajon szokás házépítés közben falatozni? - faggatta a Fehér Királynő. - Ne hagyj ki ennyi részletet!

- Legyezzük a fejét! - vágott közbe a Fekete Királynő aggodalmasan. - Ennyi gondolkodástól még belázasodik!

Nekiláttak hát, és gallyakkal legyezni kezdték Alice-t, aki a végén könyörögni kezdett, hogy hagyják abba, mert egészen összekócolták.

- Most már jobban van - állapította meg a Fekete Királynő. - Tudsz idegen nyelveket? Hogy mondják franciául azt, hogy „ingyom-bingyom?”

- Az „ingyom-bingyom” nem is angol szó - felelte Alice komolyan.

- És ki mondta, hogy az? - vágta rá a Fekete Királynő.

Alice úgy látta, hogy ezúttal ki tudja vágni magát a kutyaszorítóból.

- Ha megmondod, milyen nyelven van az „ingyom-bingyom”, akkor én is elárulom, hogyan mondják franciául! - kiáltotta diadalmasan.

A Fekete Királynő azonban csak felhúzta az orrát, és azt mondta:

- Egy királynő nem alkudozik.

„Bárcsak ne is kérdezősködne annyit!” - gondolta Alice.

- Ne veszekedjünk - kérte a Fehér Királynő aggodalmasan. - Mi okozza a villámlást?

- A villámlást - felelte Alice nagyon határozottan, mert ezúttal biztos volt a dolgában - a mennydörgés okozza. Nem, nem! - helyesbített sietve. - Éppen fordítva!

- Már késő visszavonni - szólt rá a Fekete Királynő -, ha egyszer kimondtál valamit, vállalnod kell a következményeket.

- Erről jut eszembe - vágott közbe a Fehér Királynő lesütött szemmel, a kezét tördelve -, *akkora* zivatar volt múlt kedden... vagyis hogy a múlt keddek egyikén...

- A mi országunkban - jegyezte meg Alice - egyszerre csak egy nap van.

- Együgyű ország lehet - mondta a Fekete Királynő. - Minálunk egyszerre két-három nappal vagy éjszaka van, sőt télen néha öt éjszakát is tartunk egyszerre, tudod, a meleg miatt.

- Tehát öt éjszaka melegebb, mint egy? - kockáztatta meg a kérdést Alice.

- Ötször olyan meleg, természetesen.

- De hiszen ötször olyan *hidegnek* kellene lennie, ha ez a szabály!

- Pontosan! - kiáltotta a Fekete Királynő. - Ötször olyan meleg és ötször olyan hideg *is*, ugyanúgy, ahogyan én ötször olyan gazdag és ötször olyan okos vagyok, mint te!

Alice egy sóhajtással feladta a meddő vitát. „Olyan ez az egész, mint egy találós kérdés, amelynek nincs megfejtése!” - gondolta.

- Dingidungi is látta - suttogta a Fehér Királynő, mintha csak magának beszélne. - Odajött az ajtóhoz egy dugóhúzóval a kezében...

- Minek? - kérdezte a Fekete Királynő.

- Azt mondta, hogy be akar jönni - folytatta a Fehér -, mert valami vízilovat keresett. Mármost az volt a helyzet, hogy akkor épp nem akadt ilyen a háznál.

- Általában szokott lenni? - csodálkozott el Alice.

- Csak csütörtökön - felelte a királynő.

- Tudom, hogy miért kellett volna neki - mondta Alice. - Meg akarta büntetni a halakat, mert...

A Fehér Királynő azonban csak mondta a magáét:

- Olyan zivatar volt, hogy azt el se tudod képzelni!

- Nem tud ő semmit elképzelni - szólt közbe a Fekete Királynő.

- A tető egy része leszakadt, és ettől még több mennydörgés jött be... csak úgy gurult szanaszét a szobában, hatalmas darabokban... felborogatta a bútort meg mindent... A végén már annyira féltem, hogy a nevem se jutott eszembe!

Alice közben így gondolkodott: „Én bizony nem a nevemen törném a fejemet egy természeti csapás kellős közepén! Hiszen annak semmi értelme!” De megtartotta magának a véleményét, nehogy megbántsa szegény királynőt.

- Bocsáss meg neki, felség - mondta a Fekete Királynő Alice-nek, miközben megfogta a Fehér Királynő kezét, és gyengéden simogatni kezdte. - Nem akar rosszat, de általában csupa ostobaságot hord össze.

A Fehér Királynő szégyenlősen nézett Alice-re, aki érezte, hogy most valami kedveset kellene mondania neki, de a világon semmi sem jutott eszébe.

- Soha nem kapott jó nevelést - folytatta a Fekete Királynő -, és ehhez képest megdöbbenően jóindulatú! Simogasd csak meg a fejét, meglátod, hogy örül neki!

De ez már meghaladta Alice bátorságát.

- Egy kis kedvesség... meg néhány hajsavaráó... igazán csodát tudna művelni vele.

A Fehér Királynő nagyot sóhajtott, és fejét Alice vállára hajtotta.

- Olyan álmos vagyok! - dűnnyögte.

- Fáradt szegénykém - mondta a Fekete Királynő. - Simítsd le a haját, add neki a hálósapkát, és énekelj valami megnyugtató altatódalt.

- Nincs nálam hálósapka - felelte Alice -, és nem tudok egyetlen altatódalt sem.

- Akkor, úgy látszik, magamnak kell énekelnem - adta meg magát a Fekete Királynő, és rákezdte:

*Csitt, csitt, kicsi hölgyem, Alice édes ölében,
míg kész az ebéd, csicsikálj, nosza, szépen;
jóllakva ebéddel, csupa bál lesz az éj,
megy Alice s a királynék, a Sötét s a Fehér.*

- Most már tudod a szöveget - tette hozzá, miközben Alice másik vállára hajtotta a fejét -, énekelj el most *nekem*. Én is kezdek elálmosodni. - A következő pillanatban mindkét királynő mélyen aludt, és versenyt hortyogott.

- Most mit tegyek? - fakadt ki Alice, miközben előbb az egyik, aztán a másik kerek kobak legurult a válláról, és mint két súlyos gombolyag, megpihent az ölében. - Nem tudok róla, hogy valaki egyszerre két alvó királynő álmát őrizte volna! Anglia történetében legalábbis nem fordult még elő, hiszen egynél több királynő soha nem volt egyszerre. Ébredjetek föl, olyan nehezek vagytok! - mondta türelmetlenül, de a halk hortyogáson kívül egyéb választ nem kapott.

A horkolás percről percre erősödött, egyre dallamosabbá vált, egy idő múlva már mintha valami szöveget is ki tudott volna hámozni belőle. Olyan feszülten figyelte a hangokat, hogy mikor a két súlyos fej hirtelen eltűnt az öléből, nem is vette észre.

Egy boltíves kapu előtt állt, amely fölé nagybetűkkel ez volt írva: ALICE KIRÁLYNŐ, két oldalán pedig egy-egy csengőfogantyú lógott, az egyik ezzel a felírással: *Vendégek csengője*, a másik pedig: *Szolgák csengője*.

„Megvárom, míg vége a zenének - gondolta Alice -, aztán meghúzom a... a... *Melyik* fogantyút is kell meghúznom? - törte a fejét a két táblát nézve. - Nem vagyok se vendég, se szolga. *Igazán* kellene itt egy *Királynő csengője* feliratú fogantyúnak is lennie...”

Ekkor a kapu résnyire kinyílt, egy hosszú csőrű alak dugta ki rajta a fejét, és ezt rikkantotta:

- A jövő hét utánig nincs félfogadás! - azzal ismét becsapta a kaput.

Alice sokáig dörömbölt, zörömbölt mindhiába, végül egy fa tövében ülő vénséges vén Béka feltápáskodott, és lassan hozzászökdécselt. Élénksárga ruhát hordott, óriási bakancs volt a lábán.

- Mi van már? - kérdezte a Béka mély, rekedt suttogással.

Alice hátrafordult, készen rá, hogy belekössön akárkibe.

- Hol az a szolga, aki a kaput őrzi? - kérdezte.

- Melyik kaput? - kérdezett vissza a Béka. Olyan lassan motyogta a szavakat, hogy Alice majdnem toppantott türelmetlenségében.

- Hát *ezt* a kaput, mi mást! - kiáltotta.

A Béka nagy, kifejezéstelen szemekkel bámulta a kaput, majd közelebb ment, és végighúzta rajta a hüvelykujját, mintha azt vizsgálná: nem pereg-e róla a festék. Aztán Alice-re nézett.

- Őrizni a kaput? - kérdezte. - Miért, meg akar szökni? - A hangja olyan rekedt volt, hogy Alice alig hallotta.

- Nem értem, mit mond - hajolt közelebb.

- Angolul beszélek, nem? - folytatta a Béka. - Vagy talán süket vagy? Miért akar a kapu megszökni?

- Semmiért! - mondta Alice türelmetlenül. - Kopogtam rajta.

- Ezt nem kellett volna... nem kellett volna... - motyogta a Béka. - Az csak felingerli. - Azzal odalépett a kapuhoz, és hatalmas bakancsával jókorát rúgott bele. - Ha békén hagyod - krákogta, miközben visszahuppogott a helyére, a fa alá -, akkor ő is nyugton marad.

A kapu kitárult, és bent valaki éles hangon ezt énekelte:

*Nosza, halld, Tükörország, hogy Alice mit üzen:
„A kezembe jogar, koronás a fejem;
ki Tükörbeli Polgár, az ebédre betér:
jön Alice s a királynék, a Sötét s a Fehér.”*

És refrénként hangok százai zengték vele:

*Nosza, teljen a serleg, az ónkupa sorba,
és hintse az asztalt csigahéj, ocsu, korpa,
kávéba a macska, teába egér:
háromszor a harminc hurrát Alice-ért!*

Aztán zűrzavaros éljenzés következett, miközben Alice azt gondolta: „Háromszor harminc az kilencven. Kíváncsi vagyok, számolja-e valaki!” Egy perc múlva ismét csend lett, és az iménti éles hang előadott egy újabb versszakot:

*Alice int: „Ki Tükörbeli Polgár, ide térjen,
nagy kegy, ha ki látja, ki hallja személyem;
jer hát vacsorámra, hisz Alice maga kér,
s hozzá a királynék, a Sötét s a Fehér!”*

Amire ismét a refrén következett:

*Csorduljon ecet, spiritusz, lila tinta
s csupa ily csuda-drága nedű poharunkba,
a borba hamut, homokot s ami fér -
nosza hétszer a hetven hurrát Alice-ért!*

„Hétszer hetven! - ismételte Alice elkeseredve. - Hiszen annak holnap se lesz vége! Azt hiszem, az lesz a legjobb, ha most bemegyek.” És be is ment. Mihelyt megjelent, halálos csend támadt.

Alice lámpalázasan nézett végig az asztalnál ülőkön, miközben átlépkedett a hatalmas termen. Körülbelül ötven vendég volt jelen, még hozzá a legkülönfélébb fajták: voltak köztük madarak, egyéb állatok, még néhány virág is. „Örülök, hogy hívás nélkül is eljöttek - gondolta Alice -, mert magamtól soha nem tudtam volna, kiket kell meghívnom!”

Az asztalfőn három szék állt; a Fekete és a Fehér Királynő már elfoglalt közülük kettőt, de a középső még üres volt. Alice leült, kényelmetlenül érezte magát a némaság miatt, hevesen kívánta, bárcsak megszólalna már valaki.

A Fekete Királynő törte meg a csendet:

- Lekéstél a levesről és a halról - közölte. - Hozzátok a pecsenyét!

A felszolgálók egy báránycombot tettek Alice elé, aki riadtan nézte, mert addig sosem kellett még húst szeletelnie életében.

- Kissé meg vagy illetődve, hadd mutassalak be én a báránycombnak - mondta a Fekete Királynő. - Alice - bárány; bárány - Alice.

A báránycomb felugrott a tálban, és meghajolt Alice előtt, ő pedig viszonzta a meghajlást, nem tudva: féljen-e vagy mulasson.

- Adhatok egy szeletet? - kérdezte aztán, felvéve a kést, és ránézett a két királynőre.

- Semmi szín alatt - mondta a Fekete Királynő igen határozottan. - Nem illik fölszeletelni valakit, akit bemutatnak neked. Vigyétek a pecsenyét! - A felszolgálók el is vitték, de máris hoztak helyette egy jókora mazsolás pudingot.

- Inkább nem mutatkoznék be a pudingnak, ha lehet - mondta Alice sietve -, különben egyáltalán nem ebédelünk. Adhatok belőle?

De a Fekete Királynő csak egy barátságatlan pillantást vetett rá, és azt morogta:

- Puding - Alice; Alice - puding. Vigyétek a pudingot! - És a pincérek máris vitték, még mielőtt Alice viszonzni tudta volna a meghajlást.

Eszébe jutott azonban: ugyan miért csak a Fekete Királynő adhat itt parancsokat? Kísérletképpen így kiáltott fel:

- Hozzátok vissza a pudingot! - És az máris ott díszelgett az asztalon, mintha egy bűvész varázsolta volna elő. Olyan nagy volt, hogy Alice kissé megijedt tőle, akárcsak a báránycombtól, de aztán legyőzte félelmét, és átadott egy szeletet a Fekete Királynőnek.

- Mégiscsak pimaszság! - mondta a puding. - Kíváncsi vagyok, te mit szólnál hozzá, ha én vágnék ki belőled egy szeletet, ebadta!

Alice erre csak bámulni és tátogni tudott.

- Mondj már valamit - szólt rá a Fekete Királynő -, nem helyénvaló, hogy a puding tartja szóval az egész társaságot!

- Tudod, a mai napon rengeteg verset és dalt hallottam - kezdte Alice, egy kicsit megszeppenve attól, hogy amint kinyitotta a száját, a teremben halálos csend támadt, és minden szempár órá meredt. - És nagyon különös, hogy mindegyik vers halakról szól. Nem tudod véletlenül, hogy miért kedvelik errefelé annyira a halat?

A Fekete Királynőhöz intézte szavait, akinek válasza távolról sem illett a kérdéshez.

- Ami a halakat illeti - mondta nagyon lassan és ünnepélyesen -, ő fehér felsége ismer egy igen kedves fejtörőt, amely végig versben íródott, és végig halakról szól. Előadja talán?

- Fekete felséged igen kedves, hogy megemlíti - turbékolta a Fehér Királynő Alice fülébe. - Nagy öröömre szolgálna, ha elmondhatnám. Megengeded?

- Boldog lennék, ha hallhatnám - felelte Alice nagyon udvariasan.

A Fehér Királynő fölnevetett, és megsimogatta Alice arcát. Aztán nekikezdett:

„Legelőbb: hol a hal?”

Csuda könnyü: halat terem itt a fenyő is.

„S ha a hal elinal?”

Csuda könnyü: halat kifog egy csecsemő is.

„Nosza, főjön a hal!”

Csuda könnyü: egy óra se kell az egészhez.

„Tedd a tálba hamar!”

Csuda könnyü: a tálba kerül, mire kész lesz.

*„Ide tedd, ha kifőtt!”
Csuda könnyü letenni elédbe a tálat.
„Nos, emeld a fedőt!”
De nehéz: emelem, kezem is belefárad -
a fedő letapadt,
csuda tudja, mi fogja, ragasztja le enyvként!
Mi nagyobb feladat?
Kitalálni halam? Kitalálni a rejtvényt?*

- Gondolkozz egy percig, aztán közöld a megoldást - mondta a Fekete Királynő. - Addig iszunk az egészségedre... Alice királynő egészségére! - rikoltotta teli torokból, mire a vendégek inni kezdtek, de mindegyik a lehető legfurcsábban: volt, aki a fejére borította a poharát, mint valami főveget, és az arcán lecsurgó bort itta; mások feldöntötték az üvegeket, és az asztal szélén lefutó patakocskákat itták föl; hárman pedig (Alice kengurunak vélte őket) belemásztak a birkapörköltös tálba, és lefetyelték a mártást.

„Akár a malacok a vályúnál!” - gondolta Alice.

- Formás kis beszédben köszönetet kell mondanod - szólt a Fekete Királynő, és összevont szemöldökkel Alice-re nézett.

- Majd mi támogatunk közben - suttogta a Fehér Királynő, miközben Alice engedelmesen, de kissé megszeppenve állt föl, hogy megtartsa beszédét.

- Köszönöm - suttogta vissza -, de anélkül is nagyon jól megvagyok.

- Anélkül soha nem lesz az igazi - mondta a Fekete Királynő nagyon határozottan, így Alice kénytelen volt meghajolni előttük.

(„És úgy, de úgy nyomtak! - mesélte később, mikor nővérenek előadta a lakoma történetét. - Már azt hittem, össze akarnak lapítani!”)

Beszéd közben alig tudott egy helyben állva maradni: a két királynő úgy préselte két oldalról, hogy szinte fölemelték a levegőbe.

- Azért emelkedem szólásra, hogy köszönetet mondjak... - kezdte, de egyszerre azt vette észre, hogy valóban fölemelkedett a levegőbe; sikerült azonban megkapaszkodnia az asztal szélében, és így visszahúzta magát a földre.

- Vigyázz magadra! - visította hirtelen a Fehér Királynő, és megragadta Alice haját. - Itt valami történni fog!

És valóban (amint Alice később elmesélte) sok minden történt egyazon pillanatban. A gyertyák felnyúltak a mennyezetig, mint megannyi óriási, lángoló nádszál. A palackok két-két tányért ragadtak meg, és oldalukra illesztve, mintha szárnyuk nőtt volna, nagy surrogással röpködni kezdtek.

„Egészen úgy néznek ki, mint a madarak” - gondolta Alice, miközben iszonyatos zűrzavar kerekedett.

A könyöke felől rekedt hahotázást hallott; odafordult, hogy lássa, mi történt a Fehér Királynővel, de a Királynő helyén a báránycomb ült.

- Itt vagyok! - kiáltotta egy hang a levesestál felől, és Alice odakapta a fejét: még épp idejében, hogy megpillantsa a Királynő szélesen mosolygó arcát a tál pereme fölött, mielőtt eltűnt volna a levesben.

Nem volt vesztegetni való idő. Már is több vendég hevert az ételek közt a tálakban, a merőkanál pedig Alice felé lépkedett az asztalon, és még intett is neki, hogy térjen ki az útból.

- Nem bírom tovább! - kiáltotta Alice, azzal mindkét kezével megmarkolta az abroszt; egy hatalmas rántás, és tányérok, tálak, vendégek, gyertyák mind egy kupacba dőltek a padlón.

- Téged pedig... - folytatta, és a Fekete Királynő felé fordult, mert úgy vélte, hogy ő okozta az egész felfordulást; a Királynő azonban nem volt már mellette, hanem egy játék baba méretére zsugorodva az asztal tetején futkosott körbe-körbe nagy vidáman, és a sálját kergette, amely mögötte úszott a levegőben.

Máskor Alice nagyon elcsodálkozott volna ezen, de most már olyan izgatott volt, hogy semmin nem tudott meglepődni.

- Téged pedig - ismételte, és közben elkapta a szaladgáló kis figurát, épp abban a pillanatban, amikor az átugrotta az asztalra éppen leszálló borosüveget - majd én ráncba szedlek! Úgy megrázlak, hogy cicává változol!

A RÁNCBA SZEDÉS

Ahogy ezt mondta, fölkapta a kis alakot az asztalról, és teljes erejéből rázni kezdte.

A Fekete Királynő nem tanúsított semmiféle ellenállást, és míg Alice rázta, rázta, furcsa változáson ment át: mind kisebb lett... és kövérebb... és puhább... és gömbölyűbb... a szeme egyre nagyobb és zöldebb... és...

A FELÉBREDÉS

...és *valóban* cicává változott!

KI ÁLMODOTT?

- Felséges feketeségednek igazán nem kellett volna ilyen hangosan dorombolnia - dörzsölte a szemét Alice, és bár tisztelettel beszélt a cicához, hangjában mégis szigorúság bujkált. - Jaj de szép álomból ébresztettél föl! És te is végig velem voltál... egész Tükörországbán. Tudtál erről, kicsikém?

Nagyon ostoba szokásuk a cicáknak (jegyezte meg egyszer Alice), hogy *akármit* mond nekik az ember, mindig dorombolnak. „Legalább annyit tudnának, hogy igen helyett dorombolnak, nem helyett miákolnak vagy hasonló - vélekedett Alice -, máris el lehetne beszélgetni velük. De hogyan lehet szót érteni valakivel, aki egyre csak ugyanazt hajtogatja?”

A cica ez alkalommal is csak dorombolt, és nem lehetett megfejtteni, hogy ez igent vagy nemet akar-e jelenteni.

Alice ezért addig turkált az asztalon fekvő sakkfigurák között, míg meg nem találta a fekete királynőt, aztán letérdelt a szőnyegre, és szembeállította a cicát meg a királynőt, hogy jól nézzék meg egymást.

- Most pedig, Cili - kiáltotta, és diadalmasan összecsapta a kezét -, szépen bevallod, hogy valóban átváltoztál!

(„De Cili rá se akart nézni - mesélte később Alice a nővérenek -, elfordította a fejét, és úgy tett, mint aki nem is látja; ám én észrevettem, hogy egy *kicsit* szégyenkezik, tehát biztos, hogy ő volt a Fekete Királynő.”)

- Húzd ki magad! - nevetett Alice vidáman. - És pukedlizz, amíg kigondolod, hogy mit... hogy mit dorombolj. Így időt nyersz, ne felejtsd el! - Azzal felkapta a cicát, és egy puszit nyomott az orrára. - Jutalmul, amiért te voltál a Fekete Királynő!

Hát te, Pamacs! - folytatta, miközben hátranézett a fehér cicára, aki még mindig türelemmel viselte a mosdatást. - Vajon mikor végez Dorka fehérségeddel? Biztosan ezért voltál álomban olyan rendetlen... Dorka! Tudsz róla, hogy egy Fehér Királynőt nyalogatsz? Nagy tiszteletlenség ez tőled!

És vajon Dorka mivé változott? - csacsogott tovább, míg kényelmesen elheveredett a szőnyegen, és felkönyökölve, állát a tenyerébe támasztva figyelte a cicákat. - Mondd csak, Dorka, nem te voltál Dingidungi? Én azt hiszem, hogy igen... de jobb lesz, ha ezzel egyelőre nem hancegsz a barátaid előtt, mert nem vagyok biztos benne.

Erről jut eszembe, Cili, hogyha valóban velem lettél volna álomban, egy dolgot biztosan élveztél volna: azt a rengeteg dalt és verset, amelyik mind halakról szólt! Holnap reggel nagy élményben lesz részed: amíg reggelizel, elmondom neked a Rozmár és az Ács történetét, és közben azt képzelheted, hogy osztrigát eszel!

Most pedig próbáljuk eldönteni, ki is álmodta ezt az egészet, Cili! Ez komoly kérdés, és kérlek, ne nyalogasd közben a mancsodat, mintha Dorka nem mosdatott volna meg ma délelőtt. Tudod, Cili, vagy én álmodtam, vagy a Fekete Király. Szerepelt az álomban, ez igaz, de akkor én is szerepelhettem az ő álmában! Tényleg ő álmodta ezt? Te a felesége voltál, Cili, neked tudnod kell! Jaj, Cili, segíts már eldönteni! A mancsod igazán várhat még egy kicsit!

De a szemtelen cica nekilátott a másik mancsának is, és úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérdést.

Szerinted ki álmodott?

*Csónak fénylő ég alatt,
ringatózik álmatag,
száll a nyári alkonyat -*

*Három gyermek ül körül,
mohó szem, kíváncsi fül,
kis mesémnek úgy örül.*

*Rég nincs fény az ég alatt,
visszhang, emlék elmaradt,
ősziről dörög dús nyarat.*

*Csak ő jár mindig velem:
Alice, titkos téreken,
hol nem látja földi szem.*

*Ám gyerek mindig kerül,
mohó szem s kíváncsi fül,
kis mesémen mind derül.*

*Csodatájon nyugszanak,
álmodozva napra nap,
míg suhannak gyors nyarak -
ringatóznak lassu áron,
a fény rájuk glóriát fon:
mi az élet, ha nem álom?*

.oOo.